49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2021 Կ. ՊՈԼԻՍ — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 – 28 ՅՈՒՆՎԱՐ 1908 — 15 ՔԵԱՆՈՒՆՂ ՍԱՆԻ 1325 – 24 ՁԻԼՀԻՃՃԷ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Rue de la Sublime Porte
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԻՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Ալի Համաէոլի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱԹԱԻՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزیته در
صاحب امتیازی : اودانسی قریب
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻՆ	Ցարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	100 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	14 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՆՁԱՆՆԻՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր գայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԳՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՕՐԻՈՐԴԻ ՄԸ ԳԱՆԳԱՏԸ.—«ՊԱՏՐԱՆՔԻ ԾԱՂԻԿՆԵՐ».— ՔՆՆԱԳԱՏԱԿԱՆ ՄԸ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ.— ԹԷՐԶԵԱՆ ՈՒ ԱՃԷՄԵԱՆ.

Առաջին Նամակս, որուն համար պարզ ընթերցանութեան մը արժանանալէ ուրիշ արդիւնք չէի սպասեր, առարկայ կ'ըլլայ դիտողութեան մը որ եթէ գեղեցիկ սեռէն չիգար, յանդիմանութիւն մը պիտի նկատուէր պարզապէս։ Ահա թէ ի՛նչ կը գրէ ինձ Օրիորդ մը, — չրջանաւարտ Արամեան երկսեռ վարժարանին, — Գատրգիւղէն։

Ուրեմն գո՞ւք ալ սկսաք իրապաշտ դպրոցին հետեւող մը դառնալու մարմաջներ ունենալ, հակում մը որքան ծաւալի մեր լրագրութեան մէջ՝ այնքան պիտի խորշեցնէ հանրութիւնը ընթերցասիրութենէ։ Որչափ որ վերջին տասնեակ տարիներուն մէջ հետեւած եմ ձեր գրուածքներուն, դիտած եմ որ մի՛շտ փափուկ նիւթեր ընտրած էք, և առանց բանաստեղծի հովեր առնելու,— բարեզգաստ, car nous en avons assez!— ձեր պատմուածքներուն, նկարագրութիւններուն մէջ առիթ փնտռած էք բնութեան քովէն անցնելու, ծովին ու երկինքին կապոյտներուն ակնարկ մը ուղղելու և այլն։ Արդ, ի՞նչ պէտք ունէք Մնանդի նախընթաց օրով մեզի հրամցնելու հիւանդոտի սխտաբոյր պատկեր մը,— ձեր իսկ բառով,— որ պահ մը զուարթութիւնս խանգարից ու մելամաղձոտ տպաւորութիւն մը բերաւ խառնեց մեր տօնական բերկրանքին։

Շփոթած կը մնամ այս երկտողին առջեւ, որ սակայն galanterieի դէմ չըլլայ ըսել՝ չափազանցութեան դրօշմը կը կրէ, և իսկոյն կ'անցնիմ՝ Օրիորդին նամակը ստանալէս առաջ ընտրած նիւթիս, բանաստեղծութեանց նոր հատորի մը հրատարակութեանը, կատարելապէս յարմար չնորհալի նամակագրուհիին դիւրազգած ճաշակներուն։ Այդ հատորը Մերուժան Պարսամեանի Պատրանքի Ծաղիկներն է,— առաջին հրատարակութիւն Մասիսի «Մաքենդարան»ին և երկրորդ գրքոյկը երիտասարդ հեղինակին, նախորդն ըլլալով Անրջանքը, ա՛ն ալ հաւաքածոյ մը գաղտրիկ քերթուածներու։ Սովորութիւնը, routineը կը պահանջեն որ ըսեմ նախ և առաջ թէ «Հատորը կը բաղկանայ 75 էջերէ ու կը «բովանդակէ ... 72 տաղաւոր։ Թէ լոյս «ընծայուած է Զ. Ն. Պէրպէրեան «տպարան»ն, ճաշակաւոր կողքով, art nouveau, և մաքուր թուղթի վրայ։ Ու տխուր հետեւ՝ միայն անցնիմ բո՛ւն գրքին, անկախաբար որ և է նկատումէ, չի մոռնալով աւելցնել թէ Քնարդատական մը չէ գրելիքս, այլ ակնարկ մը, անցողակի տեսութիւն մը միայն, յարակից խորհրդածութիւններով։

Բանաստեղծութեան մէջ «Դպրոց»ներ զանազանելու հմտութենէն զուրկ եմ և չեմ ալ շատ ուսումնասիրած, ոտանաւորի հատոր մը չի նկատելով ո՛չ իբր չափագիտական գործ մը՝ ո՛չ ալ բանասիրական երկ մը որ իր յատուկ մէթոտներն ունենայ, բայց՝ բնականաբար՝ տաղաչափական կանոններէն։ Զայն գնահատողը՝ ընթերցողին կրած տպաւորութիւնն է ամենէն աւելի։ Մեր ուսած վարժարանին մէջ հայերէնի ու գրականութեան ուսուցիչիս էր Թովմաս Թէրզեան,— մտքով ու մարմնով առոյգ ու երիտասարդ՝ այդ թուականին,— սիրելի ու յարգելի ամէնուս։ Իր մուտքը միայն դասարանէն ներս՝ բանաստեղծական չունչ մը կը ծաւալէր կարծես, թէեւ «դասարան» կոչուածը՝ այսօրուան կեդրոնականի «ամփիթատրոն»էն բոլորովին տարբեր՝ ցած ցեղուանով, նեղկիկ պատուհաններով, գետնայարկի պզտիկ սրահ մը էր։

*** Պատմելէ առաջ թէ ի՛նչ կը սորվեցնէր ան մեզի՝ տաղաչափութեան մասին, քանի որ Թէրզեանին անունը տուի, թեթեւ շեղումով մը նիւթէս՝ ըսեմ թէ այսօրուան սերունդը գրեթէ մոռնալու վրայ է զինքը, այլ ևս շատոնց չարտադրելուն համար. զինքը միակ տիղմ մը գտնուեցաւ վերջին անգամ,— բացի Ս. Դաւթեանի Ցուշագրութիւններէն,— Մակարացի բանաստեղծը, որ 3-4 տարի առաջ, անճոռնի գրուածքով մը փորձեց տկարացնել, չքացնել տաղանդաւոր քերթողին բարձր արժանիքը։ Եւ օգտուելով Ռեւ. Մամուլի աննկատ ու անգիտակից հիւրընկալութենէն, հո՛ն տեղաւորել տուաւ զայն, փառասիրութիւնը ունենալու համար անչուշտ ըսելու իր խնկարկուներուն թէ «Ե՛ս Թէրզեան մը քննադատեցի»։ Իր դժբախտութենէն, յօդուածը չուսնեցաւ ակնկալուած sensationը և գրեթէ անչմար անցաւ։ Դեռ այսօրուան պէս կը յիշեմ, —այս առթիւ—, գարնանավերջի կիրակի իրիկուն մը էր, այդ տարին։ Մկրտիչ էֆ. Աճէմեանին գացած էի, Մասիսի համար ոտանաւոր մը առնելու, և դիպուածաբար խօսքը բացուեցաւ այդ յօդուածին որ երեւցած էր նոյն շաբթուն։ Ալեւորիկ բանաստեղծը, ակնարկելով իր դպրոցական ընկերոջը ու վաղեմի բարեկամին, ըսաւ.—«Հիմայ օ՛ւր որ է՝ ինքն ալ կուգայ. իր կիրակնօրեայ պտոյտներուն հանգրուանը հո՛ս է, կա՛մ դիտելու համար սա լայն հորիզոնը որ կը տարածուի դէմերնիս, գերեզմանատունէն անդին, և կա՛մ պարտէզ իջնելով իմ մշակած ծաղիկներովս հետաքրքրուելու համար»։ Եւ իրո՛ք, շատ չանցած, ներս կը մտնէր Անակրեոնի Տաղերուն թարգմանիչը, փպտուն դէմքով և իր ոսկի ակնոցներուն տակէն զուարթ ակնարկներ պարտցընելով չուրջը։ Տեսակցութիւնը, աւելորդ է ըսել, մտերմական եղաւ, ալէՀ՝ ձախէն, օրուան սովորական անցքերու վրայ և սրտաբա՛ց, — վասն զի այդ վայրկեանին Թէրզեան կը գտնուէր վաղեմի բարեկամի մը ու նախկին աշակերտի մը միջեւ որ միշտ հիացող մը եղած է և է իր ուսուցչին։ Եւ սակայն հակառակ մեր երկուքնուս փափկանկատ զգուշաւորութեանը, Պ. Արտաչէս Ցարութիւնեանի համբաւաւոր յօդուածը եկաւ ցցուեցաւ խօսակցութեան մէջտեղ, անախորժ հիւրի մը պէս։ Կը սպասէինք որ անոր ենթական նեղացած մարդու մը արտայայտութիւնը ուենենար կամ զէթ արհամարհոտ լռութիւն մը պահէր։ Ո՛չ մէկը՝ ո՛չ միւսը. ընդհակառակը, չատ տրամադիր երեւցաւ անոր վրայ խօսելու.— «Այո՛, ըսաւ, բարեկամ մը ցոյց տուաւ ինձի՝ Իզմիրի Թերթին այդ թիւը, վասն զի աչքերուս տկարութեանը պատճառով բաւական տարիներէ ի վեր հետեւող մը չեմ եղած լրագրութեան ու չեմ ճանչնար մեր նոր գրողները. կարդացած եմ միայն պատուական բարեկամիս (ակնարկելով Աճէմեան էֆ.ի) ոտանաւորներէն չատերը, անոնց... անտիպներն իսկ. հիացող եղած եմ Զօհրապին, Սիպիլին, Հրանտ Ասատուրին, Աղեքսանդր Փանոսեանին ու անոնց նման քանի մը հաղուագիւտ դէմքերու գրական արտադրութեանց, բայց հաղիւ լսած էի Ցարութիւնեան անունով բանաստեղծի մը գոյութիւնը, իր պարապոյ ժամերուն մէջ քննադատանդ որ կ'ըսէ թէ հոս չի՛ բնակիր. Պոլսեցի թէ գաւառացի խնդիր չէ։ Այս գրողը ուզեր է դիս քննադատել, աւելի՛ աղէկ. գրականութեան մէջ կարծիքներու անկախութիւնը յարգողներէն եմ։ Միայն թէ, ինծի ըսին որ տարէց մէկը չէ, հաղիւ երեսունը թուակոխած, մինչդեռ իմ ոտանաւորներս, որոնց վրայ արժանիք մը չեմ գտներ՝ բայց եթէ երիտասարդութեանս հետ ապրած, իմ սրտիս հետ բաբախած, իմ հոգեկան յոյզերուս, տառապանքներուս արձագանգը եղած ըլլալնին,— հրատարակուած են ասկէ 28 և աւելի տարիներ առաջ և ա՛ն ալ թերթերու մէջ զորս մէկ-երկու հատորով ամփոփելու պատեհութիւնն իսկ չի ներկայացաւ. ու ցրուեցան գացին անոնք՝ չորս հովերուն։ Ու դէզ մը՝ ալ ձեռագիր՝ արձակ և ոտանաւոր, հասուն տարիքիս մէջ գրուած, որոնք կը հանգչին գրադարանիս խորը։

Այս տեսութիւնը ըրաւ մեզի Թէրզեան, հանդարտ ձայնով, սայլօնի մը մէջ կնոջ մը հետ խօսակցելու համեստութեամբ, և սիկառի լայն ծուխ մը արձակելէ վերջ՝ աւելցուց.— Կ'երեւայ թէ ձեր այդ Պ. Արտաչէսը կա՛մ յաղողեր է 30-40 տարի առաջուան Պոլսահայ թերթերու ստուար և հաղուագիւտ հաւաքածոն ձեռք ձգելով՝ մինչեւ Մալկարա փոխադրել տալ՝ իմ գրուածքներս կարդացած և ուսումնասիրած ըլլալու համար, և կա՛մ՝ երեւակայութիւնը չարչարելով. ասկէ անկէ քաներ մը լսելով ու հատկորներ աչքէ անցուցելով՝ դարբեր է իր քննադատականը։ Ամէն պարագայի մէջ, յոգնութիւնը չէ՛ր արժեր...»։

Խօսակցութիւնս ընդհատուեցաւ այդ վայրկեանին. Բանկալթիի փոչելից լայն պողոտայէն Քէհատանէի վերադարձը սկսած էր արդէն՝ կառքերու երկար շարքով մը և անոնց մէջ բազմած գեղանի հոյներուն վրայ կատակաբանելով՝ Աճէմեան ու Թէրզեան սկսան իրենց երիտասարդութեան յիշատակները քրքրել։ Օրը տարաժամած էր ու մտածեցի թէ ալեւոր անխորհրդապահութիւն պիտի ըլլար իմ ներկայութիւնս՝ այդ խօսակցութեանց. հրաժեշտ առի և մեկնեցայ։

*** Բայց կը նշմարեմ որ լայն անջրպետ մը կտրած եմ, բո՛ւն իսկ նիւթէս շեղելով որուն հարկ է վերադառնալ և կ'երեւակայեմ Մանզումէի խմբագրապետին դէմքի անհամբեր արտայայտութիւնը։ Ուրեմն յաջորդով՝ Պասրաճի Ծաղիկներուն և ուրիշ գրական կամ բանաստեղծական որ և է նիւթի վրայ, եթէ առիթը ներկայանայ։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Բերա, 12 Յունուար 1908

ՄԱՐՄԻՆԻ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Մարդուս մարմնոյն ծնունդը, Սուրբ Գիրքի հետեւողութեամբ, ըլլայ Ադամէն և ըստ բնախօսներու ըլլայ քաշողական (attraction) զօրութեամբ երկրագունտիս վրայ ինկած, անթիւ եւ անհամար ձեւափոխութեամբ և բազմապատկութեամբ կատարելութեան հասած քիչիջ մը և կամ թէ տարվէնականութեան համեմատ ծնունդ առած ըլլայ կապիկներէն, վերջապէս ինչ որ ըլլայ աչքով անտեսանելի միմիայն մանրադոյց (Microscope)ով տեսանելի բջիջ (Cellule) կոչուած պզտիկ նիւթերէ կազմուած է։

Բջիջի գոյութիւնը, ամէնէն առաջ Ֆօնս Լայտրն բոյսերու բաղադրութեան մէջ ուսումնասիրելով հաստատեց, յետոյ հիւսուածաբանութեան (Histologie) հայր երիտասարդ, բայց համբաւաւոր գիտունը, Պիշա, 18րդ դարու վերջերը աւելի փայլուն և քիչ չատ մանրամասնութեամբ բուսային և կենդանական մարմնոյ սկզբնաւորութեան տարբական մասերէ բաղկացեալ ըլլալը ճանչցուց։ Բայց դժբախտաբար իր աշխատութիւնները չկրցաւ ամբողջացնել, որովհետեւ՝ նախ իր ժամանակի մանրացոյցները դեռ կատարելագործուած չըլլալով անչուշտ չէր կրնար այսպիսի նուրբ ձեռնարկներու մէջ յաջողիլ եւ երկրորդ, արդէն մահը վերահաս եղաւ և հաղիւ երեսուն գարուններ բոլորած սեւ հողը զինքը ծածկեց։ Պիչայէ վերջ Ֆիտմենկ, Շաուլբրօպեն, Վիրոով, Հաուվե եւ ուրիշներ նամանաւանդ Գերմանացի ականաւոր բնախօսը (Physiologiste) Շվան հաւաքեցին բջջաբանութեան համար եղած բոլոր աշխատութիւնները։

Բանասիրական երկ մը որ իր յատուկ մէթոտներն ունենայ, բացի՝ բնականաբար՝ տաղաչափական կանոններէն։ Զայն գնահատողը՝ ընթերցողին կրած տպաւորութիւնն է ամենէն աւելի։ Մեր ուսած վարժարանին մէջ հայերէնի ու գրականութեան ուսուցիչիս էր Թովմաս Թէրզեան,— մտքով ու մարմնով առոյգ ու երիտասարդ՝ այդ թուականին,— սիրելի ու յարգելի ամէնուս։ Իր մուտքը միայն դասարանէն ներս՝ բանաստեղծական չունչ մը կը ծաւալէր կարծես, թէեւ «դասարան» կոչուածը՝ այսօրուան կեդրոնականի «ամփիթատրոն»էն բոլորովին տարբեր՝ ցած ցեղուանով, նեղկիկ պատուհաններով, գետնայարկի պզտիկ սրահ մը էր։

*** Պատմելէ առաջ թէ ի՛նչ կը սորվեցնէր ան մեզի՝ տաղաչափութեան մասին, քանի որ Թէրզեանին անունը տուի, թեթեւ շեղումով մը նիւթէս՝ ըսեմ թէ այսօրուան սերունդը գրեթէ մոռնալու վրայ է զինքը, այլ ևս չատոնց չարտադրելուն համար. զինքը միակ տիղմ մը գտնուեցաւ վերջին անգամ,— բացի Ս. Դաւթեանի Ցուշագրութիւններէն,— Մակարացի բանաստեղծը, որ 3-4 տարի առաջ, անճոռնի գրուածքով մը փորձեց տկարացնել, չքացնել տաղանդաւոր քերթողին բարձր արժանիքը։ Եւ օգտուելով Ռեւ. Մամուլի աննկատ ու անգիտակից հիւրընկալութենէն, հո՛ն տեղաւորել տուաւ զայն, փառասիրութիւնը ունենալու համար անչուշտ ըսելու իր խնկարկուներուն թէ «Ե՛ս Թէրզեան մը քննադատեցի»։ Իր դժբախտութենէն, յօդուածը չուսնեցաւ ակնկալուած sensationը և գրեթէ անչմար անցաւ։ Դեռ այսօրուան պէս կը յիշեմ, —այս առթիւ—, գարնանավերջի կիրակի իրիկուն մը էր, այդ տարին։ Մկրտիչ էֆ. Աճէմեանին գացած էի, Մասիսի համար ոտանաւոր մը առնելու, և դիպուածաբար խօսքը բացուեցաւ այդ յօդուածին որ երեւցած էր նոյն շաբթուն։ Ալեւորիկ բանաստեղծը, ակնարկելով իր դպրոցական ընկերոջը ու վաղեմի բարեկամին, ըսաւ.—«Հիմայ օ՛ւր որ է՝ ինքն ալ կուգայ. իր կիրակնօրեայ պտոյտներուն հանգրուանը հո՛ս է, կա՛մ դիտելու համար սա լայն հորիզոնը որ կը տարածուի դէմերնիս, գերեզմանատունէն անդին, և կա՛մ պարտէզ իջնելով իմ մշակած ծաղիկներովս հետաքրքրուելու համար»։ Եւ իրո՛ք, շատ չանցած, ներս կը մտնէր Անակրեոնի Տաղերուն թարգմանիչը, փպտուն դէմքով և իր ոսկի ակնոցներուն տակէն զուարթ ակնարկներ պարտցընելով չուրջը։ Տեսակցութիւնը, աւելորդ է ըսել, մտերմական եղաւ, ալէՀ՝ ձախէն, օրուան սովորական անցքերու վրայ և սրտաբա՛ց, — վասն զի այդ վայրկեանին Թէրզեան կը գտնուէր վաղեմի բարեկամի մը ու նախկին աշակերտի մը միջեւ որ միշտ հիացող մը եղած է և է իր ուսուցչին։ Եւ սակայն հակառակ մեր երկուքնուս փափկանկատ զգուշաւորութեանը, Պ. Արտաչէս Ցարութիւնեանի համբաւաւոր յօդուածը եկաւ ցցուեցաւ խօսակցութեան մէջտեղ, անախորժ հիւրի մը պէս։ Կը սպասէինք որ անոր ենթական նեղացած մարդու մը արտայայտութիւնը ուենենար կամ զէթ արհամարհոտ լռութիւն մը պահէր։ Ո՛չ մէկը՝ ո՛չ միւսը. ընդհակառակը, չատ տրամադիր երեւցաւ անոր վրայ խօսելու.— «Այո՛, ըսաւ, բարեկամ մը ցոյց տուաւ ինծի՝ Իզմիրի Թերթին այդ թիւը, վասն զի աչքերուս տկարութեանը պատճառով բաւական տարիներէ ի վեր հետեւող մը չեմ եղած լրագրութեան ու չեմ ճանչնար մեր նոր գրողները. կարդացած եմ միայն պատուական բարեկամիս (ակնարկելով Աճէմեան էֆ.ի) ոտանաւորներէն չատերը, անոնց... անտիպներն իսկ. հիացող եղած եմ Զօհրապին, Սիպիլին, Հրանտ Ասատուրին, Աղեքսանդր Փանոսեանին ու անոնց նման քանի մը հաղուագիւտ դէմքերու գրական արտադրութեանց, բայց հաղիւ լսած էի Ցարութիւնեան անունով բանաստեղծի մը գոյութիւնը, իր պարապոյ ժամերուն մէջ քննադատանդ որ կ'ըսէ թէ հոս չի՛ բնակիր. Պոլսեցի թէ գաւառացի խնդիր չէ։ Այս գրողը ուզեր է դիս քննադատել, աւելի՛ աղէկ. գրականութեան մէջ կարծիքներու անկախութիւնը յարգողներէն եմ։ Միայն թէ, ինծի ըսին որ տարէց մէկը չէ, հաղիւ երեսունը թուակոխած, մինչդեռ իմ ոտանաւորներս, որոնց վրայ արժանիք մը չեմ գտներ՝ բայց եթէ երիտասարդութեանս հետ ապրած, իմ սրտիս հետ բաբախած, իմ հոգեկան յոյզերուս, տառապանքներուս արձագանգը եղած ըլլալնին,— հրատարակուած են ասկէ 28 և աւելի տարիներ առաջ և ա՛ն ալ թերթերու մէջ զորս մէկ-երկու հատորով ամփոփելու պատեհութիւնն իսկ չի ներկայացաւ. ու ցրուեցան գացին անոնք՝ չորս հովերուն։ Ու դէզ մը՝ ալ ձեռագիր՝ արձակ և ոտանաւոր, հասուն տարիքիս մէջ գրուած, որոնք կը հանգչին գրադարանիս խորը։

Այս տեսութիւնը ըրաւ մեզի Թէրզեան, հանդարտ ձայնով, սայլօնի մը մէջ կնոջ մը հետ խօսակցելու համեստութեամբ, և սիկառի լայն ծուխ մը արձակելէ վերջ՝ աւելցուց.— Կ'երեւայ թէ ձեր այդ Պ. Արտաչէսը կա՛մ յաղողեր է 30-40 տարի առաջուան Պոլսահայ թերթերու ստուար և հաղուագիւտ հաւաքածոն ձեռք ձգելով՝ մինչեւ Մալկարա փոխադրել տալ՝ իմ գրուածքներս կարդացած և ուսումնասիրած ըլլալու համար, և կա՛մ՝ երեւակայութիւնը չարչարելով. ասկէ անկէ քաներ մը լսելով ու հատկորներ աչքէ անցուցելով՝ դարբեր է իր քննադատականը։ Ամէն պարագայի մէջ, յոգնութիւնը չէ՛ր արժեր...»։

Խօսակցութիւնս ընդհատուեցաւ այդ վայրկեանին. Բանկալթիի փոչելից լայն պողոտայէն Քէհատանէի վերադարձը սկսած էր արդէն՝ կառքերու երկար շարքով մը և անոնց մէջ բազմած գեղանի հոյներուն վրայ կատակաբանելով՝ Աճէմեան ու Թէրզեան սկսան իրենց երիտասարդութեան յիշատակները քրքրել։ Օրը տարաժամած էր ու մտածեցի թէ ալեւոր անխորհրդապահութիւն պիտի ըլլար իմ ներկայութիւնս՝ այդ խօսակցութեանց. հրաժեշտ առի և մեկնեցայ։

*** Բայց կը նշմարեմ որ լայն անջրպետ մը կտրած եմ, բո՛ւն իսկ նիւթէս շեղելով որուն հարկ է վերադառնալ և կ'երեւակայեմ Մանզումէի խմբագրապետին դէմքի անհամբեր արտայայտութիւնը։ Ուրեմն յաջորդով՝ Պասրաճի Ծաղիկներուն և ուրիշ գրական կամ բանաստեղծական որ և է նիւթի վրայ, եթէ առիթը ներկայանայ։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Բերա, 12 Յունուար 1908

ՄԱՐՄԻՆԻ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Մարդուս մարմնոյն ծնունդը, Սուրբ Գիրքի հետեւողութեամբ, ըլլայ Ադամէն և ըստ բնախօսներու ըլլայ քաշողական (attraction) զօրութեամբ երկրագունտիս վրայ ինկած, անթիւ եւ անհամար ձեւափոխութեամբ և բազմապատկութեամբ կատարելութեան հասած քիչիջ մը և կամ թէ տարվէնականութեան համեմատ ծնունդ առած ըլլայ կապիկներէն, վերջապէս ինչ որ ըլլայ աչքով անտեսանելի միմիայն մանրադոյց (Microscope)ով տեսանելի բջիջ (Cellule) կոչուած պզտիկ նիւթերէ կազմուած է։

Բջիջի գոյութիւնը, ամէնէն առաջ Ֆօնս Լայտրն բոյսերու բաղադրութեան մէջ ուսումնասիրելով հաստատեց, յետոյ հիւսուածաբանութեան (Histologie) հայր երիտասարդ, բայց համբաւաւոր գիտունը, Պիշա, 18րդ դարու վերջերը աւելի փայլուն և քիչ չատ մանրամասնութեամբ բուսային և կենդանական մարմնոյ սկզբնաւորութեան տարբական մասերէ բաղկացեալ ըլլալը ճանչցուց։ Բայց դժբախտաբար իր աշխատութիւնները չկրցաւ ամբողջացնել, որովհետեւ՝ նախ իր ժամանակի մանրացոյցները դեռ կատարելագործուած չըլլալով անչուշտ չէր կրնար այսպիսի նուրբ ձեռնարկներու մէջ յաջողիլ եւ երկրորդ, արդէն մահը վերահաս եղաւ և հաղիւ երեսուն գարուններ բոլորած սեւ հողը զինքը ծածկեց։ Պիչայէ վերջ Ֆիտմենկ, Շաուլբրօպեն, Վիրոով, Հաուվե եւ ուրիշներ նամանաւանդ Գերմանացի ականաւոր բնախօսը (Physiologiste) Շվան հաւաքեցին բջջաբանութեան համար եղած բոլոր աշխատութիւնները։

Բանասիրական երկ մը որ իր յատուկ մէթոտներն ունենայ, բացի՝ բնականաբար՝ տաղաչափական կանոններէն։ Զայն գնահատողը՝ ընթերցողին կրած տպաւորութիւնն է ամենէն աւելի։ Մեր ուսած վարժարանին մէջ հայերէնի ու գրականութեան ուսուցիչիս էր Թովմաս Թէրզեան,— մտքով ու մարմնով առոյգ ու երիտասարդ՝ այդ թուականին,— սիրելի ու յարգելի ամէնուս։ Իր մուտքը միայն դասարանէն ներս՝ բանաստեղծական չունչ մը կը ծաւալէր կարծես, թէեւ «դասարան» կոչուածը՝ այսօրուան կեդրոնականի «ամփիթատրոն»էն բոլորովին տարբեր՝ ցած ցեղուանով, նեղկիկ պատուհաններով, գետնայարկի պզտիկ սրահ մը էր։

*** Պատմելէ առաջ թէ ի՛նչ կը սորվեցնէր ան մեզի՝ տաղաչափութեան մասին, քանի որ Թէրզեանին անունը տուի, թեթեւ շեղումով մը նիւթէս՝ ըսեմ թէ այսօրուան սերունդը գրեթէ մոռնալու վրայ է զինքը, այլ ևս չատոնց չարտադրելուն համար. զինքը միակ տիղմ մը գտնուեցաւ վերջին անգամ,— բացի Ս. Դաւթեանի Ցուշագրութիւններէն,— Մակարացի բանաստեղծը, որ 3-4 տարի առաջ, անճոռնի գրուածքով մը փորձեց տկարացնել, չքացնել տաղանդաւոր քերթողին բարձր արժանիքը։ Եւ օգտուելով Ռեւ. Մամուլի աննկատ ու անգիտակից հիւրընկալութենէն, հո՛ն տեղաւորել տուաւ զայն, փառասիրութիւնը ունենալու համար անչուշտ ըսելու իր խնկարկուներուն թէ «Ե՛ս Թէրզեան մը քննադատեցի»։ Իր դժբախտութենէն, յօդուածը չուսնեցաւ ակնկալուած sensationը և գրեթէ անչմար անցաւ։ Դեռ այսօրուան պէս կը յիշեմ, —այս առթիւ—, գարնանավերջի կիրակի իրիկուն մը էր, այդ տարին։ Մկրտիչ էֆ. Աճէմեանին գացած էի, Մասիսի համար ոտանաւոր մը առնելու, և դիպուածաբար խօսքը բացուեցաւ այդ յօդուածին որ երեւցած էր նոյն շաբթուն։ Ալեւորիկ բանաստեղծը, ակնարկելով իր դպրոցական ընկերոջը ու վաղեմի բարեկամին, ըսաւ.—«Հիմայ օ՛ւր որ է՝ ինքն ալ կուգայ. իր կիրակնօրեայ պտոյտներուն հանգրուանը հո՛ս է, կա՛մ դիտելու համար սա լայն հորիզոնը որ կը տարածուի դէմերնիս, գերեզմանատունէն անդին, և կա՛մ պարտէզ իջնելով իմ մշակած ծաղիկներովս հետաքրքրուելու համար»։ Եւ իրո՛ք, շատ չանցած, ներս կը մտնէր Անակրեոնի Տաղերուն թարգմանիչը, փպտուն դէմքով և իր ոսկի ակնոցներուն տակէն զուարթ ակնարկներ պարտցընելով չուրջը։ Տեսակցութիւնը, աւելորդ է ըսել, մտերմական եղաւ, ալէՀ՝ ձախէն, օրուան սովորական անցքերու վրայ և սրտաբա՛ց, — վասն զի այդ վայրկեանին Թէրզեան կը գտնուէր վաղեմի բարեկամի մը ու նախկին աշակերտի մը միջեւ որ միշտ հիացող մը եղած է և է իր ուսուցչին։ Եւ սակայն հակառակ մեր երկուքնուս փափկանկատ զգուշաւորութեանը, Պ. Արտաչէս Ցարութիւնեանի համբաւաւոր յօդուածը եկաւ ցցուեցաւ խօսակցութեան մէջտեղ, անախորժ հիւրի մը պէս։ Կը սպասէինք որ անոր ենթական նեղացած մարդու մը արտայայտութիւնը ուենենար կամ զէթ արհամարհոտ լռութիւն մը պահէր։ Ո՛չ մէկը՝ ո՛չ միւսը. ընդհակառակը, չատ տրամադիր երեւցաւ անոր վրայ խօսելու.— «Այո՛, ըսաւ, բարեկամ մը ցոյց տուաւ ինծի՝ Իզմիրի Թերթին այդ թիւը, վասն զի աչքերուս տկարութեանը պատճառով բաւական տարիներէ ի վեր հետեւող մը չեմ եղած լրագրութեան ու չեմ ճանչնար մեր նոր գրողները. կարդացած եմ միայն պատուական բարեկամիս (ակնարկելով Աճէմեան էֆ.ի) ոտանաւորներէն չատերը, անոնց... անտիպներն իսկ. հիացող եղած եմ Զօհրապին, Սիպիլին, Հրանտ Ասատուրին, Աղեքսանդր Փանոսեանին ու անոնց նման քանի մը հաղուագիւտ դէմքերու գրական արտադրութեանց, բայց հաղիւ լսած էի Ցարութիւնեան անունով բանաստեղծի մը գոյութիւնը, իր պարապոյ ժամերուն մէջ քննադատանդ որ կ'ըսէ թէ հոս չի՛ բնակիր. Պոլսեցի թէ գաւառացի խնդիր չէ։ Այս գրողը ուզեր է դիս քննադատել, աւելի՛ աղէկ. գրականութեան մէջ կարծիքներու անկախութիւնը յարգողներէն եմ։ Միայն թէ, ինծի ըսին որ տարէց մէկը չէ, հաղիւ երեսունը թուակոխած, մինչդեռ իմ ոտանաւորներս, որոնց վրայ արժանիք մը չեմ գտներ՝ բայց եթէ երիտասարդութեանս հետ ապրած, իմ սրտիս հետ բաբախած, իմ հոգեկան յոյզերուս, տառապանքներուս արձագանգը եղած ըլլալնին,— հրատարակուած են ասկէ 28 և աւելի տարիներ առաջ և ա՛ն ալ թերթերու մէջ զորս մէկ-երկու հատորով ամփոփելու պատեհութիւնն իսկ չի ներկայացաւ. ու ցրուեցան գացին անոնք՝ չորս հովերուն։ Ու դէզ մը՝ ալ ձեռագիր՝ արձակ և ոտանաւոր, հասուն տարիքիս մէջ գրուած, որոնք կը հանգչին գրադարանիս խորը։

Այս տեսութիւնը ըրաւ մեզի Թէրզեան, հանդարտ ձայնով, սայլօնի մը մէջ կնոջ մը հետ խօսակցելու համեստութեամբ, և սիկառի լայն ծուխ մը արձակելէ վերջ՝ աւելցուց.— Կ'երեւայ թէ ձեր այդ Պ. Արտաչէսը կա՛մ յաղողեր է 30-40 տարի առաջուան Պոլսահայ թերթերու ստուար և հաղուագիւտ հաւաքածոն ձեռք ձգելով՝ մինչեւ Մալկարա փոխադրել տալ՝ իմ գրուածքներս կարդացած և ուսումնասիրած ըլլալու համար, և կա՛մ՝ երեւակայութիւնը չարչարելով. ասկէ անկէ քաներ մը լսելով ու հատկորներ աչքէ անցուցելով՝ դարբեր է իր քննադատականը։ Ամէն պարագայի մէջ, յոգնութիւնը չէ՛ր արժեր...»։

Խօսակցութիւնս ընդհատուեցաւ այդ վայրկեանին. Բանկալթիի փոչելից լայն պողոտայէն Քէհատանէի վերադարձը սկսած էր արդէն՝ կառքերու երկար շարքով մը և անոնց մէջ բազմած գեղանի հոյներուն վրայ կատակաբանելով՝ Աճէմեան ու Թէրզեան սկսան իրենց երիտասարդութեան յիշատակները քրքրել։ Օրը տարաժամած էր ու մտածեցի թէ ալեւոր անխորհրդապահութիւն պիտի ըլլար իմ ներկայութիւնս՝ այդ խօսակցութեանց. հրաժեշտ առի և մեկնեցայ։

*** Բայց կը նշմարեմ որ լայն անջրպետ մը կտրած եմ, բո՛ւն իսկ նիւթէս շեղելով որուն հարկ է վերադառնալ և կ'երեւակայեմ Մանզումէի խմբագրապետին դէմքի անհամբեր արտայայտութիւնը։ Ուրեմն յաջորդով՝ Պասրաճի Ծաղիկներուն և ուրիշ գրական կամ բանաստեղծական որ և է նիւթի վրայ, եթէ առիթը ներկայանայ։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Բերա, 12 Յունուար 1908

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(64)(

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՒՐԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԴ.

ՄՈՒԹԻՆ ՄԷՋ ՀԵՏՔ ՄԸ

Նօվանթէլ բացարձակապէս վախնալ սկսած էր Կասթօնի արտակարգ դիւրագրգռութենէն ու Մարիէթի յայտարարութիւններուն հան

թեան կը հանին ուրեմն եթէ առողջապահիկ պայմանները յարգելու ըլլան կրնան միջին հաշուով 70–75 տարի անդորր կեանք մը անցընել։

Կեանքի տեւողութիւնը կը տարբերի ըստ տարիքի, սեռի, հարուստ կամ ապէս, քաղաքացի կամ գիւղացի, կլիմայի ցուցմունք կամ տաք ըլլալուն։ Փոքր հասակին մէջ 1–7 տարեկան աւելի շատ զոհեր կը պատահին. գրեթէ մարդոց 1/4ը այս տարիքին կը մեռնին որովհետեւ շատ դժուար է այս տարիքին պզտիկները մեծցնելը։ Այրերը աւելի կանուխ կը մեռնին քան թէ կիները, առաջինները պարտաւորած են աւելի աշխատիլ և կրել կեանքի ամենամեծ խոչընդոտները և ենթակայ ըլլալ կենսապատմամեծումներու։

Քաղաքացիք աւելի երիտասարդ կը մեռնին քան գիւղացիները, որովհետեւ քաղաքային նուազ բարոյական տէր ըլլալէ զատ, չունի գիւղացիին մաքուր օդը, յստակ ջուրը և անխարդախ մնունդը։

Ցուրտ երկրի մը ժողովուրդը բաղդատելով տաք երկրի մը ժողովուրդին հետ շատ կ'ապրի, որովհետեւ շատ մը հիւանդութիւններ դեռ իրենց անծանօթ կը մնան և քիչ մըն ալ անզգայ և պաղարիւն կ'ապրին։ Աղքատ մը աւելի կ'ապրի քան թէ հարուստ մը, որովհետեւ առաջինը պարտաւորած է առողջապահիկ պայմաններէն ամենէն կարեւորը, աշխատութիւնը՝ չափէն աւելին գործադրել իրեն օրապահիկը հայթայթելու համար։

Արեւեան ու զաղուռնն ալ մեծ դեր կը խաղան կեանքի տեւողութեան վրայ. յարգելի ընթերցողներ եթէ անգամ մը պրպտելու ըլլան պատմութեան էջերը պիտի տեսնեն որ կղերականներն են ամենէն շատ ապրողները, որովհետեւ կղերական մը զուրկ է աշխարհական մը կրած կեանքի բազմատեսակ ձանձրոյթներէն։

Ուսուցիչները ու բժիշկները էն քիչ ապրողներն են, առաջինները չարուշնակ չուզէ կը սպառեն. բժիշկներն ալ անկանոն կեանք մը ունենալէ զատ միշտ հիւանդութեանց հետ չփման մէջ ըլլալուն հիւանդութեան ենթակայ են։

Գիտականօրէն մարդիկ մեռնելու համար ստեղծուած չեն, բայց ինչները անդադար կ'աշխատին կեանքը կայուն պահելու, ուրեմն բժիշկները չեն մարդու մը մահուան պատճառը։

ՕՆՆԻԿ ԿՕՐԵԿԵԱՆ
Բժշկ. ուսանող

Բերա, 9 Յունվ. 1908

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
(Յունվար 14 Երկուշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին ճերմակ	օքան	51–52
Երկրորդ »	»	49–50
Ամառն	»	47—
Զավտարը	»	45–46
Կարծր առաջին	»	52–53
Կարծր միջին	»	50—
Կարծր խառն	»	47–48

Այսօր 4 վական Անտալիէ ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ

		Ղրշ.
Տեղական գրուտ Ա. պարկ		99–100
» » Բ. »		97–98

ԹՈՓ

Օքան 24 փարա

ԳԱՐԻ

Դանուբ	քիլէն	18–19
Բուլգիլի և Մերսին	»	17½–18

Կարգալ Դ. երես Տպագրիչ և Փոխագրիչ Զգոն Փափազեանի ազգը

ՏԱՐԻԱ ԼԱՆԹԻ ՍԷՐԸ

ԳՐԵՑ՝ ՐԻՇԱՐ ՖՕՍ

ՃԼԳ.

Խիտ գոլորշիին մէջ վերջապէս երեւցաւ ներա կառքը, յամր, յամր թաւալելով։ Կառքը կեցաւ։ Նէ վար իջաւ։

«Դուն հոս։ Ա՛խ Տօնաթօ...»

«Լռէ՛։»

Լուռ յառաջացան դռնէն և պարտէզին մառախուղին մէջ, ուր իրենց դէմքերը կը թուէին թաղուիլ։ Տեսաւ Տօնաթօ որ նէ հազիւ կրնար ոտքի վրայ մնալ։ —բայց արգահատանք մը չզգայ։ Տեսաւ ներա խռովեալ դէմքը, բայց — արգահատում մը չզգայ։

Լուռ մտան տունը և Պարտէզին սենեակը, ուր ստեղնաւոր աշտանակի մը վրայ միակ մոմ մը կը վառէր։ Փողփողուն նշոյլը մեդուսային դէմքին վրայ կ'ինար։ Դէպքը ա՛յնպէս բերաւ որ Տարիա մօտը գնաց և երեսուն լոյսը ներա դէմքին վրայ ալ ճառագայթեց։

Տօնաթօ վհատումը տեսաւ ներա դէմքին վրայ. բայց — արգահատանք մը չզգայ։

Տարիա ճամբած էր սպասուհին։ Մինակ էր, իրարու դէմ առ դէմ կեցած։ Տարիա ըսել կ'ուզէր.— «Դուռը բաց է, գոցէ՛»։— բայց բառ մը չէր գար շրթունքներուն վրայ։ Ինք կ'ուզէր երթալ բաց դուռը գոցելու, բայց ի վիճակի չէր։ Կ'ուզէր իր ձեռքը վեր առնել աղաչողական ձեւով, սակայն ասոր ալ անկարող էր։

«Ցանցաւորը դո՛ւն ես։ Միա՛յն և միայն դո՛ւն։»

Այս ահաւոր ամբաստանութիւնը պոռաց երեսն ի վեր. միշտ կրկնեց ու կրկնեց, որպէս թէ սիրտը չէր հանդչեր. «Ցանցաւորը դո՛ւն ես, միա՛յն ու միայն դո՛ւն»։

Այս ծանր ամբաստանութեան յանկարծակին գէշ, թշնամական, ատելաւոր խօսքեր։ Նէ ամէն բան իմացաւ։ Իմացաւ թէ ան ստուգիւ յարգած էր զինքը, սքանչացած էր իրեն վրայ, բայց երբեք սիրած չէր զինքը։ Ինչպէս կրնար սիրել զինքը։ Ան, որ կեանքի հեշտանքը փրփրագէզ բաժակի մը պէս իր ծարաւահիւծ շրթունքներուն կ'ուզէր բռնել։ Ո՛չ — երբեք սիրած չէր զինքը։ Եւ նէ գիտցած, զգացած չէր ասիկա. անոր անհամ, անգոյն համբոյրները այս բանը բան չէին իրեն... Ազէ՛կ,— հիմա ուղղակի անոր բերանէն պիտի լսէր։

Կը լսէր։ Անոր դիմացը կեցած, Մեդուսայի պատկերին մօտ, անոր բերանէն կը լսէր իր ամբողջ նուաստացումը, ստորնացումը, տկարացումը։ Այսպիսի հպարտ կին մը երբեք ա՛յս աստիճան նուաստացած չէր, ա՛յսքան խորունկ ակարութեամբ ծածկուած չէր։ Ինչ որ նէ իր ամենաբարձր ու ամենասուրբ կեանքը ենթադրած էր — մշտնջենական նախատինք կ'ըլլար իրեն։ Հոգին ու մարմինը սիրականին բերած էր իբրեւ զոհագործութիւն. և ան գուեին ցեխին մէջ կը նետէր ներա հոգին ու մարմինը։ Փախանակ սիրականին համբոյրով կնոջ նուիրումը, իր կնոջութեան պատկառումը ընդունելու, խառնակեց եղած էր։

Մերթ ընդ մերթ ներա ամբափակ շրթունքներէն հառաչանք մը, հեծծանք մը կը խլուէր, մաղկոմնչ օրհասականի մը հոնդիւնին նման։ Արդարեւ օրհասական մըն էր. իր հոգին կը մահնար։ Այսուհետեւ մեռած հոգիով պիտի ապրէր։

Զարցուց անոր.

«Ինչո՞ւ հոգիս ու մարմինս ինձմէ կ'առնես։ Պէտք չէ որ առնես զանոնք։ Առանց զիս սիրելու զանոնք առնելով չարութիւն մը կ'եղծագործես վրս։ Մարդասպանս ես, մահացուցիչս»։

Արթուրի անձնասուութենէն վերջ Տիկին Սթէօսէլ կովերը վաճառանոցի մը ծախել ուզեց, բայց ասիկա մերժեց։ Տիկին Ռուցքի իր ամբաստագրին մէջ 2000 լուսպ կը պահանջէ։

Բորթ Արթուրի անձնասուութեան դատավարութենէն վերջ դարձեալ դատի պիտի քաշուին ծովակալ Ալեքսեվ և զօրավար Քուրոքաթքին։

ՌՈՒՍ ՆԱԻԱՏՈՐՄԻՆ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Այս պահուս, ինչպէս երէկ գրեցինք, Ռուսիոյ մէջ օրուան խնդիրն է ռուսական նաւատորմին վերահաստատութիւնը, ինչպէս կ'ըսէ Նովոյե Վրեմիա։ Ռուսեւճարոնական պատերազմի միջոցին փճացան 56 մարտանաւեր 240,000 թոնս տարողութեամբ և 21,000 թոնս տարողութեամբ ալ օժանդակ մարտանաւեր եւ նաւահանգստի պահապան նաւեր։ Անկէց ի վեր 159 զանազան մարտանաւեր շինուած են 145,000 թոնս տարողութեամբ, որոնց մէջ կան 79 ականգիր յածանաւեր և թորպիլանաւածներ եւ 30 ընդծովեաներ։ Նաւաղներուն թիւը 47,000 է։ Կառավարութիւնը 2 միլիառ ռուպլ վարկի պէտք ունի իր նաւային ծրագիրը գործադրելու նպատակաւ։ Բայց բուն ծրագրին վրայ տակաւին անհամաձայնութիւն կը տիրէ ծովային պաշտօնատան մէջ։ Ոմանք փոքր մարտանաւերու և ոմանք խոշոր զրահաւորներու և յածանաւերու կուսակցիներ են։ Առաջին կուսակցութեան բերանն է ծովակալ Բօժտէսթվենսքի, միւս մասինն ալ ծովակալ Տուպասով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՑԻՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ.— Նայէ Ֆրայէ Բրեսսի կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ ծովակերքներուն պաշտպան նաւատորմիղը յանկարծ հրաման ստացաւ անցեալ օր շարժման մէջ դրուելու։ Առաջին անգամն է որ փորձի համար այսպիսի շարժում մը կը հրամայուի ձմրան ատեն։ Թնդանօթաձգութեան փորձեր կատարուեցան Մանչի ջրանցին մէջ։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Շանկայէն կը ծանուցուի թէ չինական կառավարութիւնը նոր տարէն վերջ գերման նաւարաններուն ապսպրած է չորս յածանաւերու և քառասուն թորփիլանաւերու շինութիւնը։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՃԱՌՈՏԱՆԻ ՄԷՋ.— Բէլթայէ կը հեռագրեն թէ վերջերս 47 մաճառ վաճառատուններ մնանկացած են։ Յնվ. 16ի և 17ին ութը վաճառատուններ ալ մնանկացան։

6,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ ՄԷԿ ԴՐԱՄԻ ՀԱՄԱՐ.— Ֆրանսայի Ազգային Մուսէոնը 6,000 անգլ. ոսկի վճարեց գընելու համար այնպիսի 20 ֆրանքնոց մը, որ 1806 թուականը կը կրէր։ եւ որմէ առաջ հատ միայն կոխուած էին։ Երբ Նաբուլէոն գահ բարձրացաւ, այդ տարին հրամայեց որ այդ դրամները չրջաբերութեան մաս կազմեն, և առաջին տասը հատը կոխուեցան իբրեւ յոբելեանաւոր դրամներ։ Որովհետեւ Ազգային Մուսէոնը այդ յոբելեանի դրամներէն օրինակ չունէր, մէկ հատին համար 6,000 անգլ. ոսկի առաջարկեցին անոր տէր Սերպ Տր. Բէթրովիչի, որ այդ դրամը ժառանգած էր իր մեծհօրմէն, որ զանիկա նուէր ընդունած էր 1806ին ֆրանսացի Մարեշալ Մարմոնէն։

ԹՈՑԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Երկրորդ անգամ կանչուելով Թոյի մայրը, յայտարարեց թէ գիշեր մը Թոյի ծնունդէն քիչ առաջ արթնցաւ և իր երեց զաւակը, ան ալ տղայ, մեռած գտաւ անկողնին մէջ։ Այս անակնկալ մահը ցնցեց իր ջղային դրութիւնը, և

Ներա չարակոչիոճ, ամօթաբեկ հոգին անբարբառ անոր մտիկ ընելով, դարձեալ յաղթանարուեցաւ արգահատանքէ մը, որ իր անձայրածիր տառապանքէն աւելի զօրաւոր, իր ամենակարող սէրէն աւելի հուժկու էր. արգահատանք ա՛յն դժբախտին համար, որուն օժանդակ եղած էր նոյն ինքն աստուածային սէրը և որ անկարելիր իրմէ կը մերժէր այս սէրը։ Անպատմելի, գթառատ արգահատանք մըն էր, որ զօրութիւն կու տար իրեն անոր մտիկ ընելու։

Մինչ անոր մտիկ կ'ընէր, տեսիլք մը ունեցաւ. բաց դրան առջեւ յանկարծ իր աղջիկը սպիտակազգեստ իբրեւ մահահանդերձ... Տարիայի պոռալը եկաւ, կ'ուզէր նետուիլ, բայց այլ ևս չտեսաւ զայն...

Իսկոյն մինակ գտաւ ինքզինքը։ Ան կորսուած գացած էր, լքած էր զինքը։ Բոլորովին անտարբեր թէ նէ ի՞նչ կրնար ըլլալ։

Նէ չդեղեւեցաւ բնաւ, հիմակ անգամ իր բանականութիւնը չկորսնցուց։ Բայց բաւական ժամանակ անցաւ մինչեւ որ կարողացաւ շարժում մը ընել։ Շարժեցաւ կարծես կալանակալ ոտքերով, կաղացած, գօսացած անդամներով։ Հոս ու հոն քայլ առաւ, թեւերը

Աբեղայ հոգեւորականութիւնը մտադիր է իր տարեկան բացը գոցելու համար իւրաքանչիւր ընտանիքէ՝ իր կարողութեան համեմատ նուիրատուութիւն մը կատարել։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Թորոս էֆ. Մկրտիչեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են.— Եղիա էֆ. Կիւմիւշեան 216. Միքէ էֆ. Կիւմիւշեան ի Բարիզ 108. Պէօրէքեան եղբարք 216 ղրշ.։

ԳԱԼՖԱՑԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ խնամակալութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ հետեւեալ նուիրատուները.— Թորոս էֆ. Մկրտիչեանի յուղարկաւորութեան առթիւ այրի տիկին Մաքրուհի Մկրտիչեան և զաւակունք 3, Տէր և Տիկին Միքայէլ Աւետիսեան (Իստանբօլ) 1 օսմ. ոսկի։ Նոյնպէս Ազնիւ ուսանողք Յօռ գօլէճի իրենց ուսուցչին Կ. էֆ. Բապուճճեանի մահուան առթիւ 85 ղրշ.։

Խորին ցաւով կը ծանուցանենք մահը ծանօթ վաճառական Սինեքերիմ էֆ. Մանուկեանի որ երկար տարիներէ ի վեր առեւտրական ասպարէզէն քաշուած էր և բարեկամներու ու համակիրներու տաք շրջանակի մը մէջ կ'անցընէր իր ծերութեան օրերը։ Սինեքերիմ էֆ. ակէ կէս դար առաջ խիստ փայլուն չրջան մը անցուցած է վաճառականական ասպարէզին մէջ. ինքը առաջիններէն եղած է այն ձեռներէց կեսարացիներէն՝ որոնք առեւտրական տուներ հիմնելով մայրաքաղաքիս մէջ, վաճառականութիւնն ու սեղանաւորութիւնը զարգացման նոր ճամբու մը մէջ դրած և մեծ դրամ ու գիրք շահած են։ Սինեքերիմ էֆ. իր առեւտրական գործունէութեան ընթացքին բազմաթիւ աշակերտներ հասցուցած է, որոնց ամէնէն ալ փայլուն գիրք մը կը գրաւեն այսօր վաճառականական եւ սեղանաւորական հրապարակին վրայ։ Իր բազմաչխատ ու բեղուն կեանքը ներկայացնելու համար անչուշտ բաւական չեն այս հակիրճ տողերը։ Կ'արժէ որ մեր հմուտ աշխատակիցը Ց. Գ. Մրմրեան՝ որ այնչափ մտերմական յարաբերութեան մէջ էր հանգուցեալին հետ, մանրամասն ուսումնասիրութեամբ մը պատկերացնէ անոր արդիւնաւոր կեանքը, որ շատ դասեր կը պարունակէ իր մէջ։

Խմբագրութիւնս այս առթիւ իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալին զաւակներուն ու պարագաներուն։

Այրի Տիկին Մարիցա Ս. Մանուկեան, Տէր և Տիկին Տիրան Մանուկեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Արշակ Մանուկեան և զաւակունք, Այրի Տիկին Վերժին Գալշեան, ինչպէս նաեւ համայն ազգականք ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զդառնալէտ մահն՝

ՍԻՆԵՔԵՐԻՄ ԷՖ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

իրենց ամուսնոյն, հօր և ազգականին։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի վաղը Չորեքշաբթի օր, ժամը 5ին (բ. թ.) Բերայի Ս. Երրորդութեան Եկեղեցին, (ի Պալըք Բազար) ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցեալին մարմինը, եւ յետոյ պիտի ամփոփուի Շիշլիի Ազգային Գերեզմանատունը։

Կ. Պոլիս, 15/28 Յունուար 1908

Ծան.— Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չի դրկել։

Մահազդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Ս. Յակոբայ հոգեւորականութիւնը

կը հսկէ իբրեւ կաթոլիկութեան ոգին. հիմա Տօնաթօ կ'ապրէր ներա սիրոյն «բովանդակ աստուածութիւն»ով, մինչ ինքը...—

Բայց նոյն իսկ հիմա կորսնցնելու չէ բանականութիւնը։

Եթէ կոմսին ձեռքը հասնի այս թերթ մը թուղթը... կոմսը պիտի սատկեցնէր զայն չան մը պէս։

Զայն և զնէ։

Կոմսը ամօթաբեկին, չարակոչիոճին վրէժը պիտի լուծէր — եթէ այս փոքրիկ թերթ մը թուղթը անոր ձեռքը հասնի։

Տարիա զայն ձեռքին մէջ կը բռնէր — ձեռքին մէջ կը բռնէր իր վրէժը... վառող մոմով ստեղնաւոր աշտանակին մօտեցաւ և փոքրիկ թերթ մը թուղթը փողփողուն բոցին մէջ բռնեց։

Ներա յանցապարտութեան ապացոյցը կը բոցնար... Տարիա թերթ մը թուղթը ձեռքին մէջ կը բռնէր, մինչեւ որ մոխիր կարեցաւ ձեռքին մէջ։

Ակամայ շարժումով մը ձեռքը վեր բարձրացուց և իր այրած վրէժին մոխիրները ցանեց իր անօսրաքաղ գլուխին վրայ։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՃԱԲՈՆ Ի ԶԷՆ ԿԸ ԿՈՉԷ ԻՐ ՊԱՀԵՍՏԻՆԵՐԸ.— Նիւ Եորքէն ծանրակշիռ հեռագիր մը հաղորդուած է Նայէ Ֆրայէ Բրեսսի։ Այս իրողութիւնը ո՛չ միայն դարձած կամ նուազած է ճաբոնցի գաղթականներուն թիւը, այլ մինչեւ իսկ Միացեալ Նահանգներուն մէջ գտնուած ճաբոնցիները գունդագունդ ճաբոն կը դիմեն։ Վերոյիշեալ հեռագիրը կը յայտարարէ թէ այս բաղմութեամբ մեկնումը ա՛յն պատճառաւ կ'ըլլայ որովհետեւ ճաբոն գաղտնի կերպով և գաղտնի հրամաններով ի զէն կը կոչէ իր պահեստիները։ Այս հեռագիրը մեծ ազդեցութիւն ըրած է Եւրոպայի մէջ։

Միւս կողմէ, Ուաշինկթընի նախկին գերման դեսպան՝ Պրանթ՝ Նայէ Ֆրայէ Բրեսսի մէջ յօդուած մը հրատարակելով կը յայտարարէ թէ Միացեալ Նահանգները ո՛չ թէ գաղթային խնդրոյն պատճառաւ, այլ ուղղակի Զինաստանի մէջ իրենց վաճառականութիւնը և ճարտարարուեստը պահպանելու և աւելի զօրացնելու պատճառաւ պիտի պարտաւորուին զարնուիլ ճաբոնի հետ։ Ռուսեւճարոնական պատերազմէն վերջ, ճաբոն սկսաւ իր ազդեցութեան տակ առնել Զինաստանը, և Քորէայի մէջ ըրածին նման՝ նոյնը կ'ուզէ ընել Զինաստանի մէջ։ Ճաբոնի և Միացեալ Նահանգաց ներկայ յարաբերութեանց ամէնէն փափուկ և հոգեբանական կէտը ա՛յս է, կ'ըսէ Պրանթ, եթէ ոչ՝ զուտ գաղթային խնդիրը երկրորդական կարեւորութիւն միայն ունի Միացեալ Նահանգներուն համար։ Ամերիկա իր նաւատորմիղը ա՛յս պատճառաւ միայն ղրկեց Խաղաղական ովկիանոս։ Արդէն Ճաբոնի և Զինու յարաբերութիւնները երկար ատենէ ի վեր ձգտուած են և ամերիկեան այս տեսակ մը անուղղակի միջամտութիւնը ցոյց կու տայ թէ Միացեալ Նահանգները ո՛ր աստիճան փափաքող են որպէս զի Ճաբոնի հանդէպ Զինաստան պահէ իր այժմեան դիրքը, և Ճաբոնի չարուի գերակշիռ ըլլալ Զինաստանի մէջ։ Դերմանացիք, որ քիչ մը աւելի խորունկ քաղաքագէտ են, ընդհանրապէս այս ակնոցով կը դիտեն խնդիրը, որ համաչխարհիկ քաղաքականութեան համար ամէն ժամանակէ աւելի իր չափազանութիւնը ունի։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.—Մեծ հաւանականութիւն կայ որ Մր. Ռուզվէլթի յաջորդէ Նիւ-Եորքի Նահանգապետ Մր. Հիւկս, որուն Ռուզվէլթեան կուսակցութեան ընտրելին ըլլալուն վրայ շատ կը խօսուի։ Ամերիկացիք կ'ըսեն թէ Մր. Ռուզվէլթի գործը չարունակելու համար բարի, զօրաւոր, պարկեշտ ընտրելի մը պէտք կայ, և Մր. Հիւկս անտարակոյս բարի, զօրաւոր և պարկեշտ է։

Դէպի քաղաքական ասպարէզը Մր. Հիւկսի մէջ էորական բարձրացումը յոյժ հետաքրքրաշարժ է Ամերիկայի պատմութեան մէջ, բայց անսովոր դէպքերու կարգին չի վերաբերիր այդ երկրին համար։ Քառասուն և վեց տարեկան է, և դեռ երեք տարի առաջ համեմատաբար անծանօթ փաստաբան մըն էր։ Հոգեբանական վայրկեանին հասաւ։ Մամուլը սկսած էր զարմանալի յայտնութիւններ ընել Նիւ Եորքի Քաղաքապետական չրջանակներուն վրայ, ապահովագրական ընկերութեանց գեղծումներուն և չարաշահութիւններուն վրայ, և ամէն մարդ աչք ունկած էր պարկեշտ մարդու մը կողմը իբրեւ Նիւ Եորքի Նահանգապետ։ Մր. Հիւկս բարեխոսութիւնը ունեցաւ Էքիթապ և Մուչուալ ապահովագրական մեծ ընկերութեանց ամէնէն ջոջ յաճախորդներուն փաստաբանը ըլլալու։ Իր ճարտար և պատուաւոր փաստաբանութիւնը պատճառ եղաւ որ ապահովագրական նոր օրէնքներ դրուէին, և այսպէս ո՛չ միայն Ամերիկայի մէջ նշանաւոր եղաւ, այլ նաև Եւրոպայի և մանաւանդ Անգլիոյ մէջ, ուր նոյն ընկերութիւնները մեծամեծ շահեր ունէին։ 1905ի յայտնութիւնները, իրողութիւններու վրայ հիմնուած ամէնքն ալ, կեանքի ապահովագրական ընկերութեանց 138 միլիոն 400,000 անգլ. ոսկի արժեցին, և 1904էն ի վեր ալ անոնց հասոյթները 10 միլիոն 600,000 անգլ. ոսկի պակաս եղան։ Միւս Նահանգներուն ապահովագրական ընկերութիւններուն վնասն ալ նոյն թուականէն ի վեր 16 միլիոն 200,000 անգլ. ոսկի է։ Մր. Հիւկս հանրային վստահութիւն և համակրութիւն շահեցաւ այս ժամանակամիջոցին, և այդ վստահութիւնը կնքուեցաւ անցեալ տարի, երբ այդ երիտասարդ փաստաբանը յաղթեց Մր. Հիրսթի Նիւ Եորք Նահանգին կառավարչութեան համար միշտակելի պայքարին մէջ։ Մր. Հիրսթ զզուելի յարձակումներ ըրաւ Մր. Հիւկսի վրայ։ Անուանեց զայն Թրըսթի, կաշառակերութեան փաստաբան։ Հիրսթ այս տեսակ յարձակումներ ըրած էր ասկէց առաջ արտաքին գործոց Նախարար Մր. Ռութի, Լոնտոնի ամերիկեան նախորդ դեսպան Մր. Զոթի վրայ։ Ներկայ պարագային դատելով, կառավարիչ Հիւկս ընտիր հաւանութիւն մը ունի յաջողելու նախագահ Ռուզվէլթի Սպիտակ Տունին մէջ։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Նիւ Եորքի մէկ ճաչարանին մէջ Մէյ Բօպէրթս Բլաք, կին մը, զարկաւ սպանեց Ֆրանք Պրէսի անուն մէկը, ծանուցումներու միջնորդ մը, որ կինը պղծած և յետոյ երեսի վրայ ձգած էր։ Կինը Պրէսին զարնելէն վերջ ինքզինքն ալ զարկաւ, և անկէց կէս ժամ վերջ մեռաւ։

Յորմէկեսէ Հարրի Թօ սպանած էր Սթանֆօրտ Հուայթը, Նիւ Եորքի մէջ ա՛յսքան յուզումնալից տառամ տեղի չէր ունեցած։ կինը երկու բիվոլվէր ունէր և երկուքն ալ պարպեց։ Իր մուչտակին մէջ կը կրէր զանոնք։ Տառմը գործուեցաւ ճաչարանին մարդոց յատուկ բանին մէջ, որ գլխաւոր կեդրոնէն բաժնուած է, ա՛յնպէս որ սպանութեան բուն տեսարանը ծածկուած էր ճաչողներուն խուռն ամբոխէն։ Լսուեցաւ հարուածներուն ձայնը և տեսնուեցաւ հրացանէն ծուխը։ կիներէն ոմանք մարեցան, և բազմաթիւ ուրիշ կիներ իրենց ճաչը թողուլ դէպի վերելակները խուժեցին։

ՎԱՆՏԵՐԲԻԼԹԻ ԱՄՈՒՍՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Ամուսնական պայմանագիրը կը տրամադրէ որ հարս ու փեսայ հաւասարապէս վայելեն իրենց հարստութիւնները։ Օր. Վանտերբիլթի իր փեսին կը բերէ 1 միլիոն անգլ. ոսկի առանց իրաւունք ունենալու դրամագլխին դպչելու։ Օր. Կլէթս Վանտէրպիլթի զրկուած հարսանեկան նուէրներուն գումարը կը հասնի 800,000 տոլարի։

ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍԹԷՕՍԷԼԻ ԿՆՈՋ ԴԷՄ.— Ամբաստանութիւն մը կայ զօրավար Սթէօսէլի կնոջ դէմ հարիւրապետ Ռուցքիի կնոջ կողմէ, որուն ամուսինը մեռաւ Բորթ Արթուրի մէջ։ Տիկին Ռուցքի կ'ըսէ թէ Բորթ Արթուրէն մեկնելէ առաջ իր երկու կովերը նուէր ըրած էր չրջուն հիւանդարանի մը, և զանոնք յանձնած Տիկին Սթէօսէլի։ Բայց ասիկա կովերը իրէն պահեց, կաթը ծախեց լիտրան մէկ բուպլի և դրամը վար դրաւ։ Բորթ

Տիկին Սթէօսէլ կովերը վաճառանոցի մը ծախել ուզեց, բայց ասիկա մերժեց։ Տիկին Ռուցքի իր ամբաստագրին մէջ 2000 լուսպ կը պահանջէ։

Բորթ Արթուրի անձնասուութեան դատավարութենէն վերջ դարձեալ դատի պիտի քաշուին ծովակալ Ալեքսեվ և զօրավար Քուրոքաթքին։

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Այս պահուս, ինչպէս երէկ գրեցինք, Ռուսիոյ մէջ օրուան խնդիրն է ռուսական նաւատորմին վերահաստատութիւնը, ինչպէս կ'ըսէ Նովոյե Վրեմիա։ Ռուսեւճարոնական պատերազմի միջոցին փճացան 56 մարտանաւեր 240,000 թոնս տարողութեամբ և 21,000 թոնս տարողութեամբ ալ օժանդակ մարտանաւեր եւ նաւահանգստի պահապան նաւեր։ Անկէց ի վեր 159 զանազան մարտանաւեր շինուած են 145,000 թոնս տարողութեամբ, որոնց մէջ կան 79 ականգիր յածանաւեր և թորպիլանաւածներ եւ 30 ընդծովեաներ։ Նաւաղներուն թիւը 47,000 է։ Կառավարութիւնը 2 միլիառ ռուպլ վարկի պէտք ունի իր նաւային ծրագիրը գործադրելու նպատակաւ։ Բայց բուն ծրագրին վրայ տակաւին անհամաձայնութիւն կը տիրէ ծովային պաշտօնատան մէջ։ Ոմանք փոքր մարտանաւերու և ոմանք խոշոր զրահաւորներու և յածանաւերու կուսակից են։ Առաջին կուսակցութեան բերանն է ծովակալ Բօժտէսթվենսքի, միւս մասինն ալ ծովակալ Տուպասով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՑԻՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ.— Նայէ Ֆրայէ Բրեսսի կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ ծովակերքներուն պաշտպան նաւատորմիղը յանկարծ հրաման ստացաւ անցեալ օր շարժման մէջ դրուելու։ Առաջին անգամն է որ փորձի համար այսպիսի շարժում մը կը հրամայուի ձմրան ատեն։ Թնդանօթաձգութեան փորձեր կատարուեցան Մանչի ջրանցին մէջ։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Շանկայէն կը ծանուցուի թէ չինական կառավարութիւնը նոր տարէն վերջ գերման նաւարաններուն ապսպրած է չորս յածանաւերու և քառասուն թորփիլանաւերու շինութիւնը։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՃԱՌՈՏԱՆԻ ՄԷՋ.— Բէլթայէ կը հեռագրեն թէ վերջերս 47 մաճառ վաճառատուններ մնանկացած են։ Յնվ. 16ի և 17ին ութը վաճառատուններ ալ մնանկացան։

6,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ ՄԷԿ ԴՐԱՄԻ ՀԱՄԱՐ.— Ֆրանսայի Ազգային Մուսէոնը 6,000 անգլ. ոսկի վճարեց գընելու համար այնպիսի 20 ֆրանքնոց մը, որ 1806 թուականը կը կրէր։ եւ որմէ առաջ հատ միայն կոխուած էին։ Երբ Նաբուլէոն գահ բարձրացաւ, այդ տարին հրամայեց որ այդ դրամները չրջաբերութեան մաս կազմեն, և առաջին տասը հատը կոխուեցան իբրեւ յոբելեանաւոր դրամներ։ Որովհետեւ Ազգային Մուսէոնը այդ յոբելեանի դրամներէն օրինակ չունէր, մէկ հատին համար 6,000 անգլ. ոսկի առաջարկեցին անոր տէր Սերպ Տր. Բէթրովիչի, որ այդ դրամը ժառանգած էր իր մեծհօրմէն, որ զանիկա նուէր ընդունած էր 1806ին ֆրանսացի Մարեշալ Մարմոնէն։

ԹՈՑԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Երկրորդ անգամ կանչուելով Թոյի մայրը, յայտարարեց թէ գիշեր մը Թոյի ծնունդէն քիչ առաջ արթնցաւ և իր երեց զաւակը, ան ալ տղայ, մեռած գտաւ անկողնին մէջ։ Այս անակնկալ մահը ցնցեց իր ջղային դրութիւնը, և

թուլակի կաս թողած, դէմքին վրայ ա՛յնպիսի արտայայտութեամբ, որ զայն կը նմանցնէր Մեդուսայի կերպարանքին։

Ժամերով քայլ առաւ հոս ու հոն, հոն ու հոս ճրագին լուսով, որուն տատամսոտ բոցերը կը փայլեցնէին երկու ամենաթախիծ կիներուն դէմքերը...

Գետինը թերթ մը թուղթ։ Տօնաթօյի կեցած տեղը։ Թերթ մը թուղթը անոր կը վերաբերէր, վրայէն ձգեր է։

Հապա՛ թէ իր ըրածին դիտակից, ծռեցաւ, թուղթը վերցուց և կարդաց ինչ որ գրուած էր մատիտով կնոջ փութկոտ ձեռքէ մը. «Ամբողջ յանցանքը ա՛ն է։ Ա՛ն միայն։ կը հաւնցաս հիմայ թէ պէտք էր որ ատէի զայն։ Դո՛ւն ալ պէտք է ատես զայն այսօրուընէ սկսեալ։ Դուն անոր զոհն ես, սիրակա՛ն— կը սիրեմ քեզ, կը սիրեմ քեզ, կը սիրե՛մ քեզ...»

Տարիա չարուակեց կարդալը, կարդաց մինչեւ վերջը.

«Այս գիշեր իմ սիրոյն ամէնէն վեհ բանը պիտի իմանաս... սիրոյս ամբողջ աստուածութիւնը. սիրակա՛ն — սիրէ՛ զիս, սիրէ՛ զիս, սիրէ՛ զիս։»

Ա՛ս է եղեր... Իսկ հիմա՝

Հիմակ ան ներա քովն է, որ ծանրապէս հիւանդ աղջկան մնարին մօտ

Ս. Յակոբայ հոգեւորականութիւնը մտադիր է իր տարեկան բացը գոցելու համար իւրաքանչիւր ընտանիքէ՝ իր կարողութեան համեմատ նուիրատուութիւն մը կատարել։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Թորոս էֆ. Մկրտիչեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութ

ԿԱՂԱՆԴԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՊՐՈՒՍԱ

Երէկ գիշեր Ցունվար 1, ժամը 3ին՝ տեղւոյս Աղջկանց Ամերիկեան վարժարանի սրահին մէջ, մեր սիրեցեալ և լուսամիտ կուսակալին բարեհաճ արտօնութեամբ Բող. Հայոց Ե. Բ. Ընկերակցութեան կողմէ թատերական և երաժշտական երեկոյթ մը տրուեցաւ ի նպաստ կարօտ ուսանողաց։

Ներկայ էին Բող. Հայոց երեւելիներէն Ազգապետ Մարթէն էֆ. Նիկողոսեան, Տիկինը և Օր. Նիկողոսեան, Տէր և Տիկին Ստեփան էֆ. Տինկիլեան, Տէր և Տիկին Մկրտիչ էֆ. Շահանկիրեան և Օր. Շահանկիրեան, Տէր և Տիկին Զարիֆեան էֆ., Բողոքական վարժարանաց Տնօրէն Սրենց էֆ. և Տիկինը, Ալիքսան էֆ. Եարամեան և ընտանիք, Ազգ. երեւելիներէն Բարունակ էֆ. Սէֆեան, Ուսուցչաց խումբին մէկ մասը, և երկտեղ բազմութիւն մը։

Ներկայացուած առաջին էր «Խաղամոլութեան Զարիքները», չորս արար։ Արդար ըլլալու համար պէտք է ըսենք թէ, բոլոր դերակատարները մեծ յաջողութիւն ցուցուցին։ Բայց խղճի պարտք կը զգանք յայտարարել թէ, Պ. Պ. Լեւոն և Միհրան Տինկիլեան եղբարք, Լեւոնթէթ և Հոմերոս՝ իրենց կատարեալ բնականութեամբ և զգածուած շեշտերով՝ խորապէս ազդեցին ներկաներուն վրայ։ Մանաւանդ Տիար Հոմերոս իր խաղամոլի դերին մէջ՝ երբ ալ բոլորովին մնանկացած, անպատուուած, շղթայակապ բանտին մէջ կ'ոգորէր իր կեանքին վերջին վայրկեաններուն հետ, բազմաթիւ շնորհալի տիկիններու և օրիորդներու ադամանդեայ արտասուքը խլեց։

* * *

ՊԱԼԸՔԷՍԻՐ

Տեղւոյս ազգ. մանկապարտէզի ամանորի ծառանդէսը կատարուեցաւ դեկտ. 29 կիրակի օրը եկեղեցիին մէջ, ուր այն առատուն զարդարուած էր պ...տչաճ կերպով։ Կը նախագահէր տեղապահ Տ. Կարապետ Ծ. վրդ. Մաղլըմեան և գաւառին Վսեմ. կառավարիչը Մէհմէտ Ալի պէյ, շրջապատուած Քաղաք. Տնտես. Խորհուրդներէ։ Ներկայ էր նաեւ ընտրեալ երկսեռ բազմութիւն մը։ Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ մարշով, զոր ներկաները յոտնկայս ունկնդրեցին։ Մանկապարտէզի սանիկները հետզհետէ գեղեցիկ տրամախօսութիւններ և բարոյալից ոտանաւորներ արտասանեցին և Ֆրօպէլեան խաղերու ընկերացած հայ. և ֆրանս. անուշ երգեր երգեցին ընկերակցութեամբ դաշնակի զոր կը վարէր մանկապարտէզի վարիչը Օր. Սիրանոյշ Ոսկան։ Ներկաներէն խիստ գնահատուեցաւ փոքրիկն Արմենակ Պազրճեանի կողմէ, Վեհ. Կայսեր ձօնուած մաղթանքներու արտասանութիւնը, որ ծափերու մէջ վերջացաւ։ Ցաւարտ հանդէսին, Տ. Նշան քհնյ. Բարունակեան մանկապարտէզի տեղեկագիրը կարդաց և շնորհակալութիւն յայտնեց կառավարիչ պէյին որ բարեհաճած էր անձամբ ներկայ գտնուիլ հանդէսին։ Ի պատասխանի Վսեմ. կառավարիչ պէյը իրեն եղած պատիւներուն համար շնորհակալութիւններ և մանկապարտէզի սանիկներուն կատարած դերերուն յաջողութեան համար իր գոհունակութիւնը յայտնեց։ Ապա նախագահ Հայր Սուրբ թէ՛ կառավարիչ պէյին, թէ հոգաբարձութեան և մանկապարտէզի վարիչ օրիորդին և անոր օգնականներուն շնորհակալութիւններ յայտնեց և Վեհ. Կայսեր կենաց արեւշատութեան համար մաղթանքներ ընելով, փակեց հանդէսը «Պանպանիչ» աղօթքով։ Վիճակահանութեան դուռեցաւ մանկապարտէզի փոքրիկներուն խաւաքարտէ շինած 100ի չափ ձեռագործները, որոնց բոլորն ալ գնուեցան ներկաներուն կողմէ։ Հանդիսականները գոհ ու զուարթ ցրուեցան մը ներքեւ մեկնեցան, վայելուչ պատուասիրութիւններէ ետք։

4 Ցունվար 1908 Գ. Պ.

ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Հաստատութեանս բարեկամաց նախ Նոր Տարին շնորհաւորելով և մաղթելով որ անոր առաջինէն մինչեւ վերջին օրն անոնց բերէ առողջութիւն, երջանկութիւն ու յաջողութիւն։ Անցեալ Դեկ.ի մէջ մեզի յանձնուած դրամներն և իրեղէններն կը հրատարակենք խորին շնորհակալութիւններով։

Յ. Ալիքսանեան Ատաբազար Օրց. 126 և Օր. Պ. Նօտուլեան անդ Օրց. 90։ Տէր և Տիկ. Կարմիրեան Պոլիս 20։ Յ. Գաղանճեան Խարբերդ 108։ Արժ. Տ. Ներսէս քհ. Աքսար Օրց. 40. Ա. Մ. 540, Օրց. 25, Վեր. Մ. Տօմպալեան Ամասիա Օրց. 150, վաճառուժէ 10, Կէօլճաղ Օրց. 60. Օր. Վ. Բերսեղեան անդ 10, Մ. Բէշէճեան անդ 10 և Ս. Արապեան անդ 14, Օրթօ Պաղտասարեան Ամանորի Քարդերէ 120, Տիկ. Ց. Գ. Գրիգորեան Պոլիս 29, Փրօֆ. Պէզճեան Այնթապ 25, վճարում 100, Մ. Ց. Օրագեան 1 ոչխար, Մ. Ն. Գուլզուքէպպեան Ռոտոսթոյ Օրց. 128, Օր. Մաթիլդա Պաղտասարեանի ձեռքով 590, ի յիշատակ վաղամեռիկ պատանի Մինասյէլ Թէվրիզեանի Խարբերդ 180, Օրց. և գրեանք անդ 108 և Ա. Թէվրիզեան 54, Օրտու Պաղտասարեան Ամանորի քարդերէ 20, Վեր. Կ. Պ. Կարապետեան Նիւ Եորք Օրց. 118, Օր. Մաթիլդա Պաղտասարեանի ձեռքով 158, Վեր. Ս. Մ. Գուրալեան Արաբկիր Օրց. 163, նուէր եկեղեցւոյ 22½ և Շէֆիկէ Օրց. 40 = 2 Օսմ. ոսկի, Ս. Ց. Գնաճեան Ուրֆա Օրց. 170 և 37 իր նուէր, Վեր Տր. Կրնի ձեռօք 33½, Ա. Մ. Թէնէրեան Սերպիա, Օր. Մաթիլդա Պաղտասարեանի ձեռօք 59 և իր նուէր 59, Օրց. վաճ. 10, Այրի Տիկ. Բէօլեան 32 հաց ի յիշատակ հանգուց. ամուսինին, Օր. Սողոմէ Ենիճէ 5, Ոսկեղէն Բանալի 10, Վեր. Գ. Եարտրեան Ինճիրլի Օրց. և Նուէր 113,

Համագումար 3,522½, դահ.։=

Նոյ. 15է ի վեր Օրացոյցներն սպառած են։ Կը մնայ դրամները գանձել. խնդրենք փութալ հասոյթը զրկել, սակայն նուէր և պնակի հասոյթ եւս հաճել միասին զրկել։ Հաստատութիւնս ամիսը 80—100 Օսմ. ոսկի ծախք ունի։ Պատմութեան հաւաքածոյ Գ. Մաս 17 պատմութիւններով միշտ տրամադրելի է ի գին 5 դահեկան։

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

27 Ցունվար 1908

Ֆրանսական 3%	95.90
Օսմանեան Միացեալ բաց.	96.33
» » գոց.	96.20
Երկաթուղի	178.10
Պանք Օթթօման	710.—
Պալիա Քարա Այտըն	437.—
Թրանսվալ	46.21
Ռիօ Թինթօ	1727.

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ թագաւորական Ա. շրջանակին Տնօրէն Ճէվտէդ պէյի։ Զորրորդ Օսմանիէ՝ Պիզայի հաշուակալութեանց դիւանին Ա. քարտուղար Լութֆի էֆ.ի։ Զորրորդ Մէճիտիէ՝ կրթական նախարարութեան քննիչ մարմնոյն պաշտօնեայ Միւնիր պէյի և կրթական Խորհուրդին դիւանին միւսէյիզի օգնական Բէքմալ պէյի։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սանիէի ատիճան տրուեցաւ կրթական նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին միւսէյիզներէն Շէվքէթ պէյի և Համագային Անկելանոցին մէջ կազմուած արհեստից յանձնաժողովին անդամ ու կրթական նախարարութեան հաշուակալութեանց դիւանին միւսէյիզներէն Ալի պէյի։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՏԱՐԵԴԱՐՁ.— Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց երէկ Վիլհէլմ կայսեր, անոր ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

* * Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան 49րդ տարեդարձը մեծ շուքով տօնուեցաւ նաեւ Պոլսոյ մէջ։ Դրոշազարդուած էին օսմ. պահականաւը որ թնդանօթաձգութիւն կատարեց կէս օրին, օտար պահականաւերը և գերման բոլոր հաստատութիւնները։ Առտուն գոհաբանական հանդիսաւոր արարողութիւն մը կատարուեցաւ Այնալը-Չէշմէի գերման դեսպանատան մատրան մէջ։ Ներկայ էին դեսպանը, դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնեաները, Լորդ պահականաւին հրամատարն ու սպաները, օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերման պաշտօնատարները և երեւելիներ, մեծ համազգեստով։ Դեսպան Պ. Մարշալ, ի մէջ այլոց կը կրէր նաեւ նոր ստացած Սեւ Արծիւ պատուանշանը։ Կրօնական արարողութիւններէն ետք դեսպանատան աղօթասաց կոմս Լիւմիչաու բանախօսութիւնով մը ի վեր հանեց գերման կայսեր առաքինութիւնները։ Յետոյ դեսպանը և դեսպանուհին պաշտօնական ընդունելութիւն մը կատարեցին դեսպանատան մեծ սրահին մէջ։ Դեսպանը ընդունելով գաղութը, շքասեղանին առջեւ բաժակ պարպեց Գերման կայսեր համար։ Միւս դեսպանատուններու կողմէ մասնաւոր պաշտօնատարներ շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպանին։ Երէկ գիշեր մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Թէւֆիքիայի մէջ, որուն նախագահեց դեսպանը։ Եաքն ալ պարտէզ մը տրուեցաւ Հանտվէրքեր-Ֆէբրայի մէջ։

* * Վեհ. Սուլթանին կողմէ՝ Անձնապահ բանակին պահ միւշիր Ապուլլան փաշա և մեծ Արարողապետ Կալիպ փաշա դեսպանատուն երթալով շնորհաւորութիւններ յայտնեցին։ Բ. Դրան կողմէ Բէշատ Հիքմէթ ու Սատէտտին պէյերը շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Էվքաֆի նախարարը, Խարիճիէի խորհրդականը, Կայս. Անձն. Դանձուն նախարար Յովհաննէս փաշա Սագըզ և այլն դեսպանատուն երթալով այցաքարտ ձգեցին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ.— Իզմար կ'ըսէ թէ Պուլկար աւազակապետ Տիմքօ, տեսնելով որ չպիտի կրնայ խուսափիլ օմ. զօրքերուն հետապնդումներէն, անձնասպան եղեր է։

*** Օսմանիէ գաւառակին Քրաթովա գիւղացի Պուլկար աւազակապետ կէրկօյ, զղջում յայտնելով տեղական կառավարութեան անձնատուր եղաւ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ պաշտօնեաներու ընտրութեան համար Մաքսային Վերատեսուչին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովին անդամներէն Հաշուակալութեան Ատեանի անդամ Հագգը պէյի պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած ըլլալով, իրեն տեղ պաշտօնի կոչուեցաւ նոյն Ատեանին անդամ Բայիճ պէյ։

ՀԱՑԵՐԸ.—Կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք կ'առնէ հացի գինին բարձրացման տեղի չտալու համար։ Սակայն, կ'ըսէ Սապահ, թերթեր մերթ ընդ մերթ սխալ կարծիքներ կը յայտնեն այս մասին։ Յայտնի է թէ Պոլսոյ մէջ ալիւրին գինը պարկը 89 ղրշ. եղած ատեն հացին օխային 45 փրյ.ի գին կը դրուի։ Երբ պարկը 13 ղրշ.ի յաւելում մը կրէ՝ հացի գինն ալ 5 փրյ. կ'աւելնայ։ Ահա այս դրութիւնն է որ կը գործադրուի Քաղաքապետութեան կողմէ։ Կայս. կառավարութիւնը ցորենի տուրքը ջնջելով — որուն համար ամսական 15,000 ոսկիի զոհողութիւն մը կ'ընէ, — և ուրիշ միջոցներ ձեռք առնելով կրցած է Պոլսոյ մէջ հացին գին դնել 50 փր. ինչ որ շնորհակալութեան արժանի է՝ երբ նկատի առնենք որ բերքը ամէն կողմ պէտքին հաւիւ կը բաւէ։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ.— Երկրագործական նախարար Սէլիմ փաշա Մէլհամէի աղջկան Օր. Մարի Մէլհամէի ամուսնութիւնը Պառոն Ֆիւրսթէմպերկի հետ, պիտի կատարուի վաղը։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ կը ծանուցանենք թէ ինչպէս պաշտօնականներէն կ'երեւի, Մէճիտիէի Դ. պատուանշան շնորհուած է կրթական նախարարութեան քննիչ մարմնոյն պաշտօնեայ Միւնիր պէյի, իր բարւոք պաշտօնավարութեան համար։ Միւնիր պէյ ձեռնհաս ու խղճամիտ պաշտօնատար մըն է, որ համակրութիւն չհան է նոյն նախարարութեան մէջ։

ԱՐՄՏԻՒՆԵՐԸ.— Այսընի նահանգին գարիի և սպիտակ ու դեղին կորեկներու արտածման դէմ դրուած արգելքը վերցուեցաւ։

ՀԱԼԲԱԼԷԻ երկրագործական վարժարանին շրջանաւարտները, պետական պաշտօնի մէջ գանուին թէ ոչ, զինուորական ծառայութենէ զերծ պիտի ըլլան։

ՏԷՖԹԷՐԻԱՆԷԻ կազմակերպութեան և «Թէրաղ»ի ու «Ինթիքալ»ի գործունէութեանց վերաբերեալ կանոնագրին հրատարակութենէն մինչեւ դեկտ.ի վերջը՝ այսինքն չորս ամսուան հասոյթներէն Էվգաֆի նախարարութեան պատկանող մասը՝ անցեալ տարուան հետ բաղդատելով 400,000 ղրուշ աւելի եղած է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ դատարանը մնանկ հռչակած էր Կ. Պոլիս Զիւէք Բազար Հարաճի խան հաստատուած դեղօրէից վաճառական Ասլանեան Էմիրզէ վաճառատունը։ Ցիշեալ դեղօրէից վաճառատան գործառնութիւնները հիմա ստանձնած է ծանօթ դեղավաճառ Պետրոս էֆ. Սէֆիրեան, որ վաճառատան ամբողջ պարագաներուն ու պահանջներուն տիրացած է և նոր զարկ մը տալով գործառնութեան, ա՛լ աւելի փայլուն կերպով կը շարունակէ նոյն գործը։

ՏՕԹԹՕՐՈՒՀԻ Օգելիա Ներկարարգասապեան՝ ուրբաթ օր Ատաբազարէն մայրաքաղաքս ժամանեց։ Տօթթորուհին հաստատուած է Մաքրիքէօյ, Ճէվիզլիք, թիւ 10 տունը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՐԲԻԿ եւ ԶԻՒՆ.—Մրբիկը կիրակի գիշեր շարունակուեցաւ, ձիւնով ու բուքով։ Երէկ առտու տանիքներուն վրայ ճերմակ խաւ մը կար, բայց օդը մեղմացած էր և պայծառ արեւ մը կատարեց ձիւնները։ Զիւնը առատ եղած է Պոլսոյ շրջակայքը և Անատոլուի կողմը։ Աֆիոն-Գարահիսարէ կը հեռագրեն թէ կիրակի ամբողջ օրը ձիւնած է։ Զօգտագրի ճամբուն վրայ ձիւնը այնքան առատ էր որ կառախումբերը երէկ դադրած էին՝ Գոնիայի և Աֆիոն-Գարահիսարի միջեւ։ Զիւնները մաքրելու համար մասնաւոր կառախումբ մը ղրկուեցաւ որ ձիւնի խաւերէ չբջապատուած գտնուեցաւ 397.6րդ քիլօմէթրին վրայ։ Զիւնի մրրիկը այնքան սաստիկ էր, որ ձիւն ալող կառախումբին պաշտօնեաները պարտաւորուեցան ետ դառնալ ու Պօղտաղ ապաստանիլ։

ԳԱՅԼԵՐԸ.— Քանլըճայի կողմը, կէօզթէպէի ջուրի ակին մօտերը չորս գայլեր երեւան ելլելով յարձակեցան հովիւի մը վրայ։ Սակայն մարդը քաշեց հրազէնը ու սպաննեց մէկ գայլը, որով միւսները փախան։

ԳՈՂԵՐ.— Բերայի ոստիկանութիւնը իմանալով որ Ղալաթիոյ կողմերը մէկ քանի օրէ ի վեր խանութներու և վաճառատուններու դուռներուն կըղպանքները կը խառնուին, հրամայեց հարկ եղած խուզարկութիւնը կատարել։ Վայվոտայի ոստիկանութեան Ա. գումիսէր Էմրուլլահ էֆ. և քարտիներու Ա. գումիսէր Խալիլ էֆ. շաբաթ գիշեր առտուան դէմ, ժամը 12ին, քնական պտոյտ մը կատարած ատենին, Մոմխանէի Կիւմիւշ Հալքալը փողոցը երկու դուռով անցքի մը վանդակապատ դրան երկաթէ կղպանքը կտրած տեսան։ Ներս մտնելով հոն ալ տեսան թէ նուագարան ծախող Մանոլաքիի խանութին դրան կղպանքը և երկաթէ փեղկին դուռը կտրած են։ Նոյն մթնոլորտին ետեւի անուն սրճարար մը, ոստիկաններուն մօտենալով, ըսաւ թէ քիչ առաջ չորս հինգ հոգի այդ կողմերը կը թափառէին եւ Բանալիա փողոցին մէջ Բանանոթաքիի գարեջրատունը գացած էին։ Ոստիկանները իսկոյն խուզարկութիւն կատարեցին այդ տեղը և վերի յարկէն գտան դրամարկղի երկու գողեր՝ Բեդրոս ու Զաղանոզ Եորկի և ածխավաճառ Եորկի։ Առոնք յայտարարեցին թէ իրենք բաղդախաղով կը զբաղէին, բայց ոստիկանները կարեւորութիւն չտալով Վայվոտա տարին զանոնք։ Խոհուէճի Եանի դէմառդէմ բերուելով անոնց հետ ճանչցաւ և ըսաւ թէ քիչ մը առաջ նոյն տեղը թափառողներն էին և թէ Բեդրոս տասնրկինգ օրէ ի վեր մուշտակին օձիքը վեր դարձուցած՝ գիշերները այդ տեղերը կը թափառէր։

ԻԶՄԻՐԻ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

1907 Ցունվար 12

Գարի հասաւ պարկ 972
Մնասուցեալ » 1972
Պատրաստ » 9000
Գիները.— Տեղական. Էքսթրա 15—17, Ա. տեսակ 15-17, Բ. տեսակ 15—17, Գ. տեսակ 15-17։ Պիկարա 16—16½։ Ուշագ, էքսթրա ¶6½—17, Ա. տեսակ 16½—17, Բ. 16½—17, Գ. 16½-17 ղր.։ Տավզ

Ցորեն հասաւ պարկ 870
Մնասուցեալ » 7870
Պատրաստ » 74000
Գիները. — Տեղական 80—96 Սիրիա 80—98, Մէրսին 74—90, Սամսուն=, Խավրան 86-95, Ուշագ 80 - 104 փր.։

Բակլայ 38½ փր. գործ չեղաւ։

Բամպակ այս շաբթու 150 պալեա Ամերիկեան ապրանք ծախուեցաւ 390 — 395 ղրշ.ի և 1550 պալեա տեղական 355 — 380 ղրշ.։, երկրորդականները 320-322½ ղրուշ։

Սուսամ 135—140 փր.։

Խաշխաշ Պիկարէ, Սեւ։

Գում-տարք դեղին, ճերմակ 40—45։

Ագ-տարք 45—62 փր.

Սիսեռ 68—80 փրյ.։

Սարք տարք 48—63 փր.

Ֆասուլեա 51—59 ղ.

Լոպեայ 70—78 փարա։

Նուշաթ 31—32 փր.

Քաճավուր — ղրուշ.

Զաֆտար —

Պրչագ 37— ղ.։

Սեւ չամիչ 56 ղ.

Խուրմա 33—36 ղրշ.։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 25 Ցունվար.—Երէկ ժամը 1½էն սկսեալ Երեսփ. Ժողովոյ պաշտօնարանին մէջ մեծ ոգեւորութիւն կար, ինչ որ յատուկ է կարեւոր նիստերու։ Բոլոր նստարանները գրաւուած էին։ Ներկայ էին դեսպանները, ինչպէս նաեւ Օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա և գերման դեսպան իշխան Ռատոլին։ Կը նախագահէր Մ. Պոխսոն, որ յայտարարեց թէ հարցաքննդումները կրնան սկսիլ։ Այն ատեն բեմ բարձրացաւ ընկերվարական կուսակցապետ Մ. Ժօռէս և բուռն կերպով քննադատեց Դահլիճին քաղաքականութիւնը։ Յետոյ բեմ ելաւ արտաքին գործոց նախկին նախարար Մ. Տէլքասէ և հիանալի ճառով մը պաշտպանեց 1905էն առաջ իր բռնած քաղաքականութիւնը։ Երեսփ. Ժողովոյ ստուար մեծամասնութեան կողմէ խանդավառ կերպով ծափահարուեցաւ Մ. Տէլքասէի ճառը։ Նախկին արտաքին գործոց նախարարը իր նստարանը դարձած միջոցին դարձեալ որոտագին ծափահարուեցաւ։ Նիստը վերջացաւ ժամը 6ին և վիճաբանութեան շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ այսօրուան։

— Օտար թերթերը այլ և այլ մեկնութիւններ կու տան Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Մ. Տէլքասէի արտասանած ճառին։ Անգլիական թերթերը կը շնորհաւորեն արտաքին գործոց նախկին նախարարը որ նպաստեց սիրալիր համաձայնութեան կնքումին։ Իտալական թերթերը շատ նպաստաւոր կը խօսին այս ճառին, մանաւանդ այն մասերուն վրայ, որոնք իտալիֆիլական յարաբերութեանց կը վերաբերին։ Գերման թերթեր կը քննադատեն Մ. Տէլքասէի գործածած խիստ լեզուն Գերմանիոյ դէմ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Ճաբոնցիք մեծ գործունէութիւն ցոյց կու տան Մանչուրիոյ, մասնաւորաբար Խարպինի և Վլատիվոստոքի մէջ։ Ճաբոնի և Չինուս յարաբերութիւնները ձգտած ըլլալով, Ռուսիա սկսաւ զօրք ղրկել սահմանագլուխ։

— Պաշտօնական շրջանակներու մէջ զրոյց կայ թէ դաշնակցութիւն մը պիտի կնքուի Ռուսիոյ և Միացեալ Նահանգաց միջև, հակակշռելու համար Անգլեֆրանսական դաշնակցութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլ. կառավարութիւնը հրաւիրեց Հիւսիսային ծովուն շուրջ գտնուող երկիրները, որպէս զի բանաձև մը գտնեն, իրաց վիճակը պահպանելու համար նոյն ծովուն մէջ, ինչպէս գտան Ռուսիա, Գերմանիա, Շուէտ և Դանիա, Պալթիկի մասին։ Գերման կառավարութիւնը համակրութիւն յայտնեց Անգլիոյ այս առաջարկին։

ԲԱՐԻԶ.— Նիւ Եորք Հէրալտ կ'ըսէ թէ լրագիրներու կողմէ հրատարակուած բոլոր այն պատերազմաշունչ լուրերը թէ Ճաբոնի և Մ. Նահանգներուն միջև կռիւ մը պիտի ծագի, կը հերքուին։ Գաղթային խնդիրը այս օրերս գոհացուցիչ լուծում մը պիտի ստանայ, վասն զի Ճաբոն կատարեալ գոհացում տուած է Մ. Նահանգաց իրաւունքներուն։

— Ֆիճինեօլ Նիուզի կը հեռագրուի թէ արտաքին գործոց նախարար կոմս Հայաշիի արտասանելիք ճառը գաղթային խնդրոյն վրայ՝ յետաձգուեցաւ եշ. օրուան, զի Ճաբոնական կառավարութիւնը կ'սպասէ Միացեալ Նահանգաց Կառավարութեան պատասխանին, իր ղրկած վերջին ծանուցագրին։

— Ուաշինկդընէ կը հեռագրուի թէ ֆրանքլամերիկեան առեւտրական համաձայնութիւնը պիտի ստորագրուի գալ շաբթու։

ՄԱՏՐԻՏ.— Թագաւորը և թագուհին իրենց զաւակին հետ այսօր գացին Սեւպիլլա, ուր պիտի մնան ամիս մը։ Թագուհիին ծննդաբերութեան կ'սպասուի Յուլիսին։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ. – Պետական Պանքայէն երկու միլիոն մարքի բաց մը երեւան հանուեցաւ։ Սմիրն և Սոքոլով անուն երկու պաշտօնեաներ պատասխանատուութեան հրաւիրուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Վարչապետ Պէնրրմէնի տկարութիւնը կրկնուեցաւ և անկողին ինկաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերման կայս. պանքան իր զեղչի սակը 100ին 6ուկէսէն 6ի իջեցուց։

ՆԻՒ ԵՕՐՔ.— Թոյի դատավարութիւնը ընդհատել պէտք եղաւ, վասն զի առատ ձիւն եկաւ և այն ատիճան բուռն մրրիկ ծագեցաւ որ նաւերը չը կրցան հոն հանդիպիլ և շատ վկաներ կային գալիք նաւերով։ Առեւտուրը և կառախումբերը դադրած են։

ՀՌՈՄ.— Արտաքին գործոց նախարար Մ. Դիթոնի ծրագիր մը ներկայացուց Դահլիճին, գաղութները ազդուապէս պաշտպանելու խնդրին վրայ։

ՍՈՖԻԱ.— Ֆէրտինանտ իշխանը Բրաքսա կ'ուղեւորի, ուր կը գտնուի իր նշանածը՝ Ռէօյա-Բէօթրիցի իշխանուհին, և ուր պիտի կատարուի իր ամուսնութեան արարողութիւնը։

— Նոր Դահլիճը կազմելու համար յառաջդիմականներու և Ժողովրդականներու հետ կատարուած բանակցութիւնները անյաջողութեան մատնուեցան, ու այնպէս կ'երեւի թէ նոր Դահլիճը կազմելու խնդիրը այնքան շուտով կարելի պիտի չըլլայ լուծել։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրաւսերպ առեւտրական դաշնագրին բանակցութիւնները վերջացան և դաշնակցութիւնը պիտի կնքուի մօտերս։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռիո տէ Եանէյրոյէն կը հեռագրուի թէ խահուէին գինը ամրացաւ դարձեալ։ Խահուէի պարտաստ մթերքը կը նուազի Սանդոսի մէջ, և ընտիր տեսակները հազուագիւտ են։

ԼԻՈՆ.— Մետաքսի հրապարակը բարւոքեցաւ։ Ճաբոնէն կը հեռագրուի թէ եղջիւրամի տեսակ մետաքսներուն քիլօն 2 ֆր. վրայ դրեր է։ Ամերիկայի հաշուոյն կարեւոր գնումներ կատարուեցան։

ԶԷՐԻՆԵԷ.— Երէկ առտու հոս երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան։

ՊԵՐԻԱՄՈ.— Ահռելի արկած մը պատահեցաւ երէկ իրիկուն և մեծ յուզումի մատնեց ժողովուրդը։ Առտուայի վրայ, Բօնդէ Դրէֆֆոյի մօտ հողի ահագին զանգուած մը ինկաւ գործարանի մը վրայ և 11 հոգի թաղուեցան։ 7 հոգի միայն կարելի եղաւ հանել և մէկն արդէն մեռած էր։ Միւսները աղատելու յոյս չկայ գրէթէ։

ԱՄԷՆ ԱՆՈՆՔ

որոնք կ'ուզեն աղքատիկ վարժարան մը օժտել, կամ ո՛ և է առթիւ օգտակար նուէր մը տալ իրենց զաւկին և կամ իրենց ընտանեկան սալոնն ու գրասենեակը զարդարել, թող փութան գնել՝

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՐԿՐԱԳՈՒՆՏԸ

պատրաստուած կարող աշխարհագէտներու կողմէ և վաւերացուած Հանր. Կրթութեան Նախարարութենէն։ Տպագրութիւնը մաքուր, չինուածքը հաստատուն և բովանդակութիւնը ճոխ է։ Նմանը ցարդ չկար Պոլսոյ և գաւառներու մէջ, դուրսէն բերուածներն ալ չափազանց սուղ էին։ Այս Հայերէն Երկրագունտին (globe) գինն է չրջանակով 85, առանց չրջանակի 65 ղրշ. Գաւառները կը ղրկուին —մնտուկով— 15 ղրշ. ծախքով։

Դիմել, միակ կեդրոնատեղին՝ Պապը Ալի ճաստէսի, թիւ 56, Ցովհ. էֆ. Ազնաւորի «Օսմանլը» Դրատունը։

ՍԱԿԱՐԱՆ
ԶԱԼԱԹԻՍՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

14/27 Ցունվար 1908

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ	
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Ց.Ո.	105.12½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	» 105.10
Երէկուան էն բարձր գինը	» 105.14½
» էն վար գինը	» 105.03½
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր. 175.—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	» 175.—
Երէկուան էն բարձր գինը	» 175.25
» էն վար գինը	» 174.37½
Մթիւլիի Պանքա	5.—
Սելանիկի »	ֆր. 38.—
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր. 35.—
» Օրտինէա	» 30.—
Շերքէթը Խայրիէ	Օ.Ո. 43.—
Շերքէթը Խայրիէ Համիտիէ	Օ.Ո. 4.45
Թրամվայի բաժնեթուղթ	» 8.80
Ծիւրսանա Թրամվայ	» 4.50
» պարտաթուղթ	ֆր. 470.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	» 326.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո. 16.40
Իզմիրի քարափ	» 592.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Ս. Ո. 4.12½
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր. 427.—
Թրանսվալ	45.—
ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ	
Ցունական փոխառութիւն	ֆր. 239.—
Պանք Նաս. Կրէս.	» 409.—
» » » Նոր	Ս.Ո. 3.95
Լաւրիոն	ֆր. 63.—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	ղրշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.12
Անգլիական ոսկի	110.02
Բոլ	92.—
Մէճիտիէ արծաթ	108.07
» ֆառորդ	108.10
» մանրուք	105.10
Մէթալիք	100.=
Պէշլիք	103.20
Բուպլի Թղթադրամ	8.71
Քրիմից	50.—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԿԻՐ	
Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ. 110.25
Բարիզի » »	ֆր. 22.61¼
Վիէննայի » »	քրոն 21.81
Պերլինի » »	մարք 18.51

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

24 Ցունվար 1908

Ֆրանսական Ռանթ 3%	95.92
Օսմ. միաց. գանս. 4% բաց.	96.35
» » » գոց.	96.30
Բումէլիի երկաթուղի ֆր.	178.50
Բէժիի պարտաթուղթ »	439.—
Օսմանեան մաքս »	—.—
Օսմանեան Պանքա »	711.—
Քրէտի Լիոնէ »	1191.—
Բարիզի Պանքա »	1458.—
Իտալական Ռանթ 4% »	=.=
Ռուսական » 5% 1906	96.27
Սպանիակ. արտ. փոխ. 4%	93.75
Պալիա Քարա Այտըն ֆր.	437.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

24 Ցունվար 1908

Անգլիական Ռանթ	85.25
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց Գ.Կ.	95.75
» » » գոց. »	95.75
Օսմ. Պանքա	18.25

ԽՄՈՂ ԿԻՆԸ

ՄԱՆ ԱՌԱՋԻՆ

Դ.

ՍԻՐԱՅԻՆ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իր կարգին Էլիան չուարեցաւ. Ժէրարի պատասխանին վրայ և մէկ քանի վայրկեան անխօս և երազկոտ մնաց։ Ժէրար այս պահէն օգուտ քաղեց և իր ջերմ ձեռքերուն մէջ առնելով Էլիանի քնքուշ ձեռքերը զանոնք կը համբուրեր և իր ի՛րթռացող ձայնովը կը շարունակէր.

— Սակայն պարտականութիւնս է, սիրելիս նկարել ապագան ու պիտի բացուի ձեր առջև եթէ ես հնազանդիմ ձեզի։ Դիտէք թէ ես գրէթէ հարստութիւն չունիմ և ունեցած ստակս հազիւ կը բաւէ ձեր սովորած կեանքին համար, և դուք, ձոխութեան և հանգստաւէտ պիտի ապրուիք և ամէն ստորնացում յանձն պիտի առնէք որովհետև իրիկունը ճաշ չպիտի գտնաք ոչ ալ կրակ։

— Ի՞նչ կրնամ ընել այսուհետև, և մի միայն ձեր վրայ է յոյսս։

— Էլիան... սիրելիս, կը չափազանցես... կարելի է քիչ մը սպասել իրերու ելքին։

Կը սկսէր անհամբեր դառնալ։ Կոմսուհին ալ շատ կ'ուշանար։ Անգիտակցաբար գլուխը կը դարձնէր պատուհանին կողմը...

— Սպասե՛լ... կրկնեց Էլիան։

Զայնը յանկարծ մեղադրական չեղած մը ստացած էր, մինչ աչքերը կը վայելէին պուստուած յօնքերուն տակ։

— Սպասել այն բանին որուն մեծ անհամբերութեամբ դուք ալ կրսպասէք, այնպէս չէ...

Մէկէն ի մէկ Ժէրար ոտքի ցատկեց։

— Ի՞նչ ըսել կուզէք. կսկսեց սիալ իմացած ըլլալ կարծելով։

— Ըսել կուզամ թէ մայրս ձեր հրաւէրին չպիտի պատասխանէ, և անոր տեղ ես եկայ ժամադրութեան որովհետև ես ստացայ անոր գրկած անանուն նամակները...

— Անանուն նամա՞կ մը...

Դուռնաթափ, գլուխը հակեցուց... Էլիան կը ցցուէր իր առջին սպառնալիքու ակարկու։ Եթէ վայրկեան մը վարանած էր, այլեւս անկարելի էր տարակուսիլ։ Բառով մը ապատկեց զայն։

— Վա՜տ...

Եւ գրպանէն նամակը հանելով երեսին նետեց, թքնելու պէս վեհութեամբ։ Սարսափահար ընկրկեցաւ։ Էլիան տրեւս չէր տանջուեր... բարկութիւնը և արհամարհանքը կը ջնջէին ցաւը։

— Վա՜տ, այս նամակը գրեցիք մօրս որպէս զի մեր ամօթի հրապարակումովը միանգամ ընդ միշտ տէր ըլլայիք դրամօժիտի մը։

— Էլիա՜ն, կը պաղատիմ...

— Դո՛ւք, չարուն կեց վեհ բարկութիւնով և անարգական կերպով, դո՛ւք Ռօշմօրի պատիւը գնել ուզեցիք... դուք բռնաբարեցիք զիս... որպէս զի ձեր հաւանութիւնը գտնեն իմ դրամօժիտովս... Եւ անհամբեր՝ ձեր ստորին արարքին ելքին, սճապարեցիք...

— Կ'երդնում, Էլիա՜ն...

— Եւ այս մարդը դատաւո՛ր մըն է... ինք մեղադրողները, յանձաւորները դատելու իշխանութիւն ունի, մինչ անոնց մէջ ամէնէն վատը ինք է։ Ասոնք կը սպանանեն, կը գողնան որովհետև պէտք ունին ապրելու և անօթի են... դուք այդ չըմեղանքն ալ չունիք։

Փորձեց վերջին ինքնապաշտպանութիւն մը։

— Կը սիրէի զձեզ, Էլիան, դեռ կը սիրեմ զձեզ խօլ պաշտումով մը և զձեզ ունենալու, ձեզի տիրանալու համար օ՛չ մէկ բանի առջև չէի ընկրկեր...

— Լռեցէք, թշուառական, կը ստէք... քիչ առաջ երբ հարստութիւնս մերժելով պատրաստ էի փախչիլ ձեզի հետ, զուր պատճառաբանութիւններ կը փընտռէիք մերժելու համար։ Դուք կը ըղձայիք ազնուական և հարուստ աղջկան։ Առանց հարստութեան կինը զձեզ կը սարսափեցնէր։ Սա՛ռ համար դայթակղութեան կը սպասէիք...

Բնազդաբար. Էլիանի կատաղութեան առջև ես ես կ'երթար, և թերեւս իր ստորին արարքին հեռանկարին առջև...

— Ո՜հ, մի վախնաք, չարունակեց, վրէժս չպիտի լուծեմ... շատ կ'ատեմ զձեզ այդպիսի բան մը մտածելու համար։ Աչսօրուընէ իսկ մոռցուած էք ինծի համար... երբեք զձեզ չեմ տեսած...

Հեռացաւ մեկնելու համար։ Ժէրար զգաց որ բոլոր իր ծրագիրները, բոլոր իր յոյսերը կը խորտակուէին։

— Էլիա՜ն, աղաչեց... իմս է՛ք... մտածեցէք անգամ մը թէ սիրուհիս է՛ք...

Պժգանքով նայեցաւ Ժէրարի վրայ։

— Կը սիրեմ քեզ, կրկնեց, փեսակորոյս, չպիտի ձգեմ որ փախչիս։ Ամէն տեղ պիտի հրապարակեմ մեր գաղտնիքը... պիտի պատռեմ մեր սէրը...

— Անանուն նամակներ պիտի ղրկէք, այնպէս չէ։ Սակայն ո՞ւր են ձեր ապացոյցները։ Կրսէք թէ ձեր սիրուհին եղած եմ... ի՞նչպէս կրնաք ապացուցնել։ Իմ կեանքիս մէջ ոչինչ է այսուհետեւ...

(Շարունակութիւն)

ՄԿՐՏԻՉ ՉԱՅԼԱԳ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

վկայեալ Կայս. Իրաւագիտական վարժարանէն կ'ստանձնէ ամէն տեսակ Շէրիի, պատժական, առեւտրական և Հուգուզի վերաբերեալ դատեր դիւրամատչելի պայմաններով։

Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճաssէսի, Մուսուլ խան, թիւ 13։ 1—10

ԱԳԻՐՈՒԹԵԱՆ ԱԽՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կատարեալ ձեռնհասութեամբ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը և ասոնցմէ ծագում առած դժուարամիզութիւնը. իսկ Դաղդիական ախտը, փոխանակ ներսէն դեղեր տալով ստամոքսը և աղիքները խանգարելու, ըստ նոր դրութեան լուսադոյն միջոցին դիմելով կը բուժէ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակէ, ժամը 3—11, Պաղչէ-դարու, չաքարավաճառ Հաճի Պէքիրի դիմացը, սեղանաւորին վերնայարկը, թիւ 19 դարմանատան մէջ։

Կարօտ հիւանդները ձրիաբար կը դարմանուին։ 50—12

ՄԵԾ ՀԱՆԴԵՐՁԱՎԱՌՈՒ

Տարիներէ ի վեր ծանօթ է Թոփպեան խանի

ԳՐԻԳՈՐ Էֆ. ԷՐՄԷՆԵԱՆԻ

ՄԵԾ ՀԱՆԴԵՐՁԻ ՎԱՌՈՒՍՏՈՒՆԸ

այս անգամ պատրաստած է ձմեռուան յատուկ կերպասներէն շիք և տոկուն հագուստներ, ինչպէս նաև

ԲԱԼԹՕՆԵՐ,

ՄԵԾԻ ԵՒ ՏՂՈՒ ՔՕՍԹԻՄՆԵՐ

մաթռօզներ, քաւորսիւներ ևն. ևն.

ԳԻՆԸՆԴԸ ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՍՏՁԵԼԻ

ԳԻՆԸ ՈՐՈՇ Է ԹԻՒԸ Ձ ՂՐՈՒՇ

Սուլթան Համամ, Թոփպեան խան թիւ 34 42—22

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆրանկ, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000 ֆրանկի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիսուն դրչ.էն վար վճարում չընդունուիր։

Վիներ Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եւ առնուիլ ամէն տեսակ։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան եւ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով՝

3	օր	100-150	ոսկի	գումարի համար
6	»	151-200	»	»
10	»	201-500	»	»
15	»	501-1000	»	»
30	»	1001 և անկէ վեր	»	»

Վիներ Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքի դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած տեսակ վճարելով տեղական պարունակած գումարը։

Վիներ Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անշփոթասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկեն զատ, Վիներ Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաև սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։ 4—50

ՏԷՐ ՈՒ ՏՆՕՐԷՆ.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ

ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ ԷՒ ԲԼԹԱՎԱՃԱՌ

ՀԻԳՕՆ ՀԻՍԿԻՍԷՆ

34, Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճաssէսի, 34

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան որ, Տպարանս և Փորագրատունս որ երկար ատենէներէ ի վեր անդուլ գործունէութեամբ, ուղղամտութեամբ և խղճմտութեամբ Պոլսոյ և գաւառաց յարգելի յաճախորդներուս ամէնէն ճաշակաւորներն անգամ գոհացուցած է, այս անգամ Եւրոպայէ բերել տրուած այցաքարերու, հրաւիրագրերու, անվրդովներու, նամակագրելու ևն. ևն. ճոխ մթերքով և դիւրամատչելի գիներուն շնորհիւ պատրաստ է մրցելու բոլոր այս կարգի հաստատութեանց հետ, պատրաստելով ամէն տեսակ և ամէն լեզուէ վաճառականական պիտոյքներ, հրաւիրագիրներ, մահագդ և ընտիր այցետոմսեր ևն. ևն. խիստ ճաշակաւոր և դիւրամատչելի։

Առանցմէ զատ փորագրատանս մէջ կը փորագրուին ամենանուրբ փորագրութիւններ, բժիշկներու և փաստաբաններու թաղէլներ մետաղէ և քսուչուէ, ամէն տեսակ կնիքներ և ասոնց վերաբերեալ զանազան տեսակ մեքենաներու ճոխ մթերք մը միշտ պատրաստ կը գտնուի գործառնու մէջ։

Գաւառներէ ըլլալիք յանձնարարութիւնք փութով և ուշադրութեամբ կը կատարուին։ Մէկ անգամ միայն տպարանս և փորագրատունս այցելել բաւէ հաստատելու համար այն բոլոր առաւելութիւնները զոր ի դիւրութիւն յաճախորդաց չեմ խնայեր միտ։ ՄԸՐՃՈՒՄ, ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ և ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ։

Գ. Գ.

ԱՊԱՌԻԿ

6 ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԸԺԱՄ ԿԱՄ ԱՆՊԱՅՄԱՆ ՊՊԱՌԻԿ

50000է ԱԻԵԼԻ ՏԵՍԱԿ ԻՐԵՂԵՆՔ 5000

Տեղական և Բարիզի 14 և 18 ասպիճան ոսկով վրայ բազմատեսակ գեղարեղէններ օղ մասնի. ասեղ, և այլն. նաև անուն ներու սկզբնատառով զարդարագրդ մատանիներ. ոսկի, արծաթ ժամագոյներ և նորաձեւ չղթաներ, ասոնցմէ զատ ամէն եղանակի յատուկ պտուղաստ և չափազ վրայ զգեստներ, կօշիկներ ու գլխարկներ, արանց, կանանց և աղջոյց հագուստ. Նաև մեծաշքաստ փերարկօններ, բաբդէ և մտոսքէ շրջազգեստի կերպասներ, պատրաստ ճերմակեղէններ նաև խասա, ամիրգան, պ սմա, և այլն. և զարդի վերաբերեալ պիտոյք, մեքենաներ՝ լուսացքի, լուսանկարի, կրամաֆոն, ինչպէս նաև կարի (ճոնս, Նովման) և այլն։

Ունինք նաև եւրոպական նուրբ ճաշակով պատրաստուած կան կարտասիք, հիւրանոցի, ննջասենեակի, ճաշարանի և խոհանոցի վերաբերեալ ամէն իրեղէնք, ամէն տեսակ վաճառաններ, նաև բաղնիքի, խոհանոցի եւրոպական շարժուն օճախ ևն.։

Վաճառատունս իր տեսակին մէջ միակն է որ շնած է հանրութեան վստահութիւնը, գնահատուած է նաև իր ապրանաց ազնուութիւնը, նրբութիւնը և ժամանութիւնը։

ԾԱՆՈՒՑԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՁԵՌՔ

Կանխիկ գնողին % 5 զեղչ

Շոշաբաթեան եւ ամսական վճարումներ հաւատարիչներ միսս պատրաստ են։

Հաճեցէք դիմել ՀԵՐՃԱՑԻ վաճառատուն 50—45

Մեծ Դուխան, Ոսկերչաց Մեծ Փողոց թիւ 13.

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՆՍԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԴՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէք հարսնիքներուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէյ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր ամմրցելի ածան գիներով։ Կը գտնուի նաև հոն հարսի կուլանս, քողը, քողքի մտուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ փէտուր, եւն. եւն. եւն.,

Փութացէ՛ք, հարսնիքի տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Չամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը ուր ո՛չ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։ 50—36

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Բամանբօ խանի տակ, թիւ 86

ԱՄԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳԳԱՐԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴՄԵՌՈՒՈՑ ԴՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՄԷՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱՆՀԱՍՆԷ ՀԱՄԱՐ ԱՆՇԲԱԺԵՑԵՑ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԵՒ ՕՔՍԻՏԷ — ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Կ'ուզէք ճիշդ, անփոփոխ կերպով ճիշդ ժամը ունենալ։ Կ'ուզէք միանգամ ընդ միշտ ազատիլ աւելի կամ նուազ վիճելի յատկութիւններ ունեցող ժամացոյցներու առիթ տալու հրաժարելու և յուսախաբութիւններէն։ Բացարձակապէս պէտք է որ նրէք ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը, որ կես դարէ ի վեր տարածուած է աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ, ուր անհուն հռչակ մը շահած է շնորհիւ իր լուրջ և անթերի յօրինուածքին։ Ժամագործական գիտութեան կատարած ամենավերջին յառաջդիմութեանց բարձրութեան վրայ գտնուող այդ ժամացոյցը ճշգրտութեան հրաշալիք մըն է պարզապէս։ Իր գերազանց բանուորութեամբ, և իր ուրիշ ապացուցած յատկութիւններով կը մնայնէ նոյն կարգի բոլոր արտադրութիւնները, որոնց մէջ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու տրժանացած ընդհանուր գնահատման ամէնէն պերճախօս ապացոյցները կ'ընծայեն գիտական մարմիններ, նաւատորմիղներ և ուսումնարաններ, բեւեռային արշաւախումբեր, երկաթուղեաց ընկերութիւններ, եւն. եւն., որոնք ամենուրեք և այլասերժօրէն ընդունած են ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու գործածութիւնը։ Վերջապէս կարեւոր է յաւելել թէ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու թարմ հարմարը նորերագործող վարձատրութիւնք բազմաթիւ են, որոնցմէ կը բուռ մը քանի.

ԱՆՎԷՐՍ.— Պատուոյ մեծ վկայագիր՝ 1885
ԲԱՐԻԶ. Մեծ մրցանակ 1889
ԺԸՆԵՎ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ Ժիւռիի՝ 1896
ՊՐԻՍԼ.— Մեծ մրցանակ 1897
ԹՈՒՆ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ Ժիւռիի՝ 1899
ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1900.
ՄԻԼԱՆ.— Մեծ մրցանակ 1906
եւն. եւն. եւն.

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՆԱՍԻՊ Ֆ. ՁԷՋՎԷՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Մահֆազաճելար փողոց թիւ 44, Մեծ-Շուկայ

Կը գտնուի բոլոր ժամացոյցի վաճառատուններուն մէջ

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ամենագեղեցիկ և ամենաճոխ մթերք մը ոսկի չղթաներու և գոտիներու, ինչպէս մատանիներ, քարեր, օղեր, ապարանջաններ, եւն. եւն.։ Ցանձնարարութիւնք ևս կ'ընդունուին։

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՓՐՈՏԻԹԵԱՆ ԱԽՏԵՐՈՒ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՓՐՈՏԻԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ մասնագէտ բժիշկ

ՏՕՔԹԷՕՌ ԷՆՖԻՅԷՃԵԱՆ

Գիտական վերջին նորութեանց համաձայն առանց ցաւ պատճառելու, առանց որ և է հետք ձգելու կը դարմանէ հին և նոր ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆ, ԳԱՂԱՓԱԿԱՆ ախտ, ԴԺՈՒԱՐԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆ և ԵՐԻԿԱՄՈՒՆՔԻ (պէսպրէք) հիւանդութիւնները. ինչպէս նաև ԹՈՔԵՐՈՒ, ՍՐՏԻ, ՍՏԱՄՈՔԻՍ և ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ հիւանդութիւնները։

Ամէն օր կէսօրէ վերջ կը գտնուի Պաղչէ-Դարու, Թիւիկիլիսէնեան—Գրէր Գաբրովը դեղարանը։ Երեքշաբթի օրերը ձրի։

ՄԱԼԻՑԷ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Թարապիտա Տէլիրմէն մանալի.

Եէնիգարուտա միւէթիրէք տագիզ ֆապրիգասը հիգասըտա գաւվէխանէ իլէ խանէ պէլիմիտէի արսա.

Եէնիգարուտա կէմբիւք թիթիսա լիմանէի գաւվէխանէ.

Եէնիգարուտա սթասիօ ճինէթիսէ 93 նումէրօ արսա.

Գումգարուտա Թուզլար օսգարուտա մէշիսէէ էօնիւնէ 50 մէթրօ արսա.

Լանկասա 5194 մէթրօ պօթան մանալի.

Պազիսէի ճէլիլէ մէէքիւլաթ սաթրնըլըգը.

Խազիսէի ճէլիլէ չէրպէթ վէ ասնտուրմա վէ մանէպիճիլիկի.

Պաղէատէ մուհարրէր մանալէրին 324 սէնէսինէ մահուսպէն իյմարը սէնէվիլէրի միւպայսէսէ չըգարըլմըրը էվվելճէ իլան իտիլմիշ իտի։ Պունլարըն միւտէթը միւզայսէսէրի սախրէն թէմտիտ օլունարագ. չէրը քանունը սանինին 31ինճի բէնճէչնպիհ կիւնիւ իհալէ վէ իյճարը գաթիլէրի իթրա իտիլէճէյինէն, թարիխ օլանարան վէ չէրաթիրնի անլամագ իսթէյէնլէրին՝ միւտէթը մուհարրէրէ զարֆընա Մաիլիէ Խազինէի ճէլիլէսինէ Ազար վէ Բուսուսմաթ իտարէի ումումիլիգինէ միւրաճաաթ էդիլմէլէրի իլան օլունար։

8 քեան. սանի 323

ՏԻԿԻՆՆԵՐ ՕՐԻՕՐԴՆԵՐ

ԿՈՒՉԷՐ ԲԱՐԻՋԵԱՆ

ՆՈՐՈՅԹՈՎ ՀԱԳՈՒՍԻ

Անգամ մը միայն այցելեցէք հարաւաւոր դերձակուհի

ՏԻՆ· Գ. ԳԻՐԻԱԳՈՐԻՈՎՈՅԻ

որ նոր աշխատանց մը բացած է, Բերա. մեծ փողոց Սինէրէ տան դէմ, Էպէթ փաշա աբաթիմանին մէջ երրորդ յարկը։

Սուարէի և գուրսի զգեստներ Թայէօր ձեւով կը պատրաստուին նոր մօտելներու վրայ, կատարեալ կերպով և խիստ զեղչուած գիներով։ 24—13

ՄԷՄԷԼԻ ՊԱԱՌԻՐԻ ԴԱՐՄԱՆԸ

Այս հիանդութեան ենթակաները գիտեն թէ ի՞նչ ոսոպալի ու անտանելի է ան։ Բանը պատուէրն և մանաւանդ մէմէլի պասուէրն ազատիլ ուզողները պէտք է դիմեն Ղալաթիա, Արսպ Ճամիի մօտ, Թրամուէյի ճատէն. 136 թիւ հանդուցեալ Ալի Հայտար Պէյ խանին վերնայարկը Տօքթ. Ամէրա Շեւքրի պէյի մանաւոր դարմանատունը։ Ցիշեալ բժիշկը ուրբաթ օրէն զատ ամէն օր կը գտնուի ժամը 8էն 11, Արեքչարթի օրերը ժամը 6էն 9 աղքատներու համար ձրի։ 9—15

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՁԵՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

ՀՈԳ ՏԱՆԻԼ

ԱԼԷՄՏԱՂԻԻ ԿԱՐԱԳԸ

Նախընտրեցէք միւսներէն։ Այս ամենապատուական կարագը, որուն իւրաքանչիւր սիսան 25 օրուան կաթէ պատրաստուած է։ շատ համեղ կուտ, առողջապահական և յատուկ սրտակար։ Կ'պատրաստուի Մէկ մէտ ձէվայէտսին էֆ. կողմէ, և չափազանց խնամք կը տարուի մաքրութեանը։ Միքրոպէ գերծ կացուցանելու համար Բաղէօռեան դրութեամբ կ'թորուի։ Այս կարագն անգամ մը փորձողներ կրնան գնահատել անոր առաւելութիւնները։ Նշանաւոր բժիշկներ ամենքն ալ ընդունած են այս ճշմարտութիւնը։ Կեդրոնատեղին և մթերանոցը՝ Ղալաթիա, Խալիֆա խան փողոց, թիւ 17 վաճառատունը։ 20—14

ԻԼԱՆ

Ումուրը թրպպիյէի Մի։լթիյէ նէզարէթը պիյէսի ազաճմնա սիտ տէֆթիր վէ միհիմմաթը գրոնսպարտիլ իլէ թէլէֆխանէի Շահանէ իչիւն Ղուզաղը վէ Տաիլէթկա թէտավիսանէսի իչիւն Թավշան վէ Քիմիհանէ իչիւն էձդա վէ Վէյատէիանէ իչիւն լիզումը օլան էյնա վէ ասրիէնին կէլէճէք 324 սէնէսի իչիւն իթասնա Թարիպ օլաճագլարը՝ չէրաթիթ միւնագասսը անդամագ իւգրէ էէր հաֆթա բազար վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի սաաթ 8սան 10ա գատար տէքօզիթօ ագչէլէրինի վէ կա մուսասատագ քէֆալէթնամէլէրինի համրի օլուսուգլարը հալէ Հայտար Բաչատա քեանն Մէչթէկը Թրպպիյէի Շահանէսէ միւթէչէքքիլ իսարէ գօմիսիօնինա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունար։ 6—3

5 ԱՄԻՍ ՔՐԷՏԻ 5

ՇԱՐԱԹԱԿԱՆ ԿԱՄ ԱՄՍԱԿԱՆ

ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ

Օ ԹԱԼՈՆ Տ'ՕՐ

ԳԱՓԷԼ ԱՇԷՆԱՄ

ԼՈՒՇԻԿԻ Վ.ԱՌԱՔԱՍՏՈՒՆ

Պատուաս եւ չափազանց

Առանց, կանանց եւ տղոց համար

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԳԱՏՈՎ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՈՐՈՅԹ

450 Բեռա. Մեծ փողոց 450

Խիվիալ Բալասի հիւղ դէմը։ 11—23